

การศึกษาสภาพการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถิตย์ เสม้าใหญ่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**A STUDY OF MUSIC EDUCATION INSTRUCTION TO
MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS OF SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION
COMMISSIONS IN PRACHUABKEEREKUN PROVINCE**

SATIT SEMAYAI

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for Master of Arts in Music
Academic Year 2014**

Copyright of Bansomdejchopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การศึกษาสภาพการสอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชื่อผู้วิจัย สติฉัย เสม้าใหญ่

สาขาวิชา ดนตรี

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ

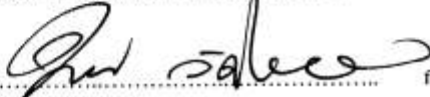
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท จันศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อนูรักษ์ นูญแจะ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จีระพันธ์ อ่อนเลื่อน)

อธิการบดีของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสภาพการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	สถิตย์ เสมาใหญ่
สาขาวิชา	ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการสอนวิชาคณิตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทัศนะของครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับและแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทัศนะของครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษา พบว่าครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาที่มีวุฒิต่างคนตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษา อยู่ในระดับมาก และครูที่ไม่มีวุฒิต่างคนตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทัศนะครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาพบว่าครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาที่มีวุฒิต่างคนตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาอยู่ในระดับน้อยและครูที่ไม่มีวุฒิต่างคนตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. สภาพปัญหาการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามทัศนะของครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาที่มีวุฒิต่างคนตรีและไม่มีวุฒิต่างคนตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สภาพการสอนวิชาคณิตศึกษา

Title   **A Study of Music Education Instruction to Matthayomsuksa 3 Students of Secondary Schools under the Office of Basic Education Commissions in Prachuabkeereekhun Province**

Author   **Satit Semayai**

Program   **Music**

Major Advisor   **Associate Professor Dr. Manat Wattanachaiyot**

Co-advisor   **Assistant Professor Bunjong Cholvirot**

Academic Year   **2014**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the music education instruction to Matthayomsuksa 3 students of secondary schools under the Office of Basic Education Commissions in Prachuabkeereekhun Province 2) to study the problems in music education instruction to Matthayomsuksa 3 students and 3) to compare the problems in music education instruction to Matthayomsuksa 3 students on basis of teachers' educational background. The population included 30 teachers of music education. Data was collected using 5-point rating scale questionnaire and checklist and was statistically analyzed in percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The music education instruction to Matthayomsuksa 3 students of secondary schools according to teachers with educational background in music was generally rated at the high level whereas that of teachers without music educational background was generally rated at the moderate level.

2. The problems in music education instruction to Matthayomsuksa 3 students of secondary schools according to teachers with educational background in music was generally rated at the low level whereas that of teachers without music educational background was generally rated at the high level.

3. The problems in music education instruction to Matthayomsuksa 3 students of secondary schools according to teachers with and without music educational background were significantly different at .05 level.

Keyword: Music Education Instruction

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท ชันศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจ่มและอาจารย์จิระพันธ์ อ่อนเถื่อน ที่ให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายปฏิภาณ จันทวงศ์ ครูผู้สอน โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย ประจวบคีรีขันธ์ นายสาโรจน์ หมอนทอง ครูผู้สอน โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย ประจวบคีรีขันธ์และ นายเอกลักษณ์ สุจริตรักษ์ ครูผู้ช่วย โรงเรียนหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ขอบคุณครอบครัวสมาชิกผู้ใหญ่ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ รวมถึงเพื่อนร่วมงาน และพี่ๆเพื่อนๆ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาและสาขาการบริหารงานดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทุกท่านที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือเอื้ออาทรจนวิทยานิพนธ์นี้แล้วเสร็จ

สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพ

สถิตย์ เสมายใหญ่

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
หลักสูตรวิชาดนตรี.....	5
การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	7
การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาของครูผู้สอน.....	15
การวัดผลและประเมินผล.....	32
สภาพและปัญหาการสอนวิชาดนตรีศึกษา.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
การอภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	102
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	104
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	109
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก จ แบบตรวจรับการเผยแพร่บทความ.....	122
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรของครูผู้สอนคนตรีจำแนกตามคุณวุฒิด้านคนตรี.....	46
2	แสดงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรี.....	49
3	แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรี.....	49
4	การแปลความหมายของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคนตรี.....	50
5	แสดงข้อมูลของครูผู้สอนวิชาคนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	52
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางคนตรีและไม่มีคุณวุฒิทางคนตรี โดยรวม.....	56
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางคนตรีและไม่มีคุณวุฒิทางคนตรี รายข้อ.....	58
8	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูที่มีวุฒิทางคนตรีและครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรี โดยรวม.....	68
9	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูที่มีวุฒิทางคนตรีและครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรี รายข้อ	70
10	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคนตรีกับครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรี.....	83
11	แสดงการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคนตรีกับครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรี รายข้อ.....	84
12	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคนตรีกับครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรี.....	87
13	แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคนตรีกับครูที่ไม่มีวุฒิทางคนตรีรายข้อ.....	88

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
---	---------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

โลกในปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน เป็นโลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษย์ส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการติดต่อสื่อสาร และดำรงชีวิตในประจำวัน ดังนั้น รูปแบบของสังคมจึงเต็มไปด้วยการแข่งขันในทุกๆด้าน นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศชาติมีความก้าวหน้าและมีพลังในการขับเคลื่อนความเจริญก็คือ “มนุษย์” เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรสำคัญที่จะช่วยในการผลักดันให้สังคมมีการแข่งขัน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาในทุกๆด้านและสิ่งสำคัญที่จะทำให้มนุษย์มีคุณภาพก็คือ “การศึกษา”

(สิปปนนท์ เกตุทัต, 2538, น.43) กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยเดียวเท่านั้นที่จะพัฒนาให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านปัญญา ร่างกาย จิตใจและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นภาระหนักที่ตกอยู่กับครูและผู้บริหารที่จำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยการทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้ สามารถตรวจสอบได้ หลักสูตรจะต้องมีเนื้อหาที่หลากหลายและสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น ครูจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย วิชาการที่กล่าวมาต้องยึดหลักสูตรไว้เป็นกรอบหรือแนวทางการดำเนินงาน

จากการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะ ซึ่งกำหนดให้เรียน 3 เนื้อหา ประกอบด้วย ทักษะศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ มักจะพบปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน ขาดแคลนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหรือสอนไม่ทันตามเนื้อหาที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยของ (เชษฐา ผาจันทร์, 2541, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีระดับปัญหามากในด้านงบประมาณ การผลิตสื่อ แหล่งความรู้ทางศิลปศึกษาในโรงเรียนและความยากในการสอนตามเนื้อหาที่หลากหลายทั้งเนื้อหาของวิชาทักษะศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ที่รวมไว้ในเล่มเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ต่อด้าน ธวีเกษ, 2538, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาและสภาพการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาของการสอนวิชาศิลปะอยู่ในระดับมากและยังพบว่า

ครูผู้สอนมีความรู้ไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา และผลการวิจัยของ (สุรสิทธิ์ ปิ่นละ, 2536, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาการสอนกลุ่มเสริมสร้างลักษณะนิสัยแขนงดนตรี-นาฏศิลป์ พบว่า มีปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านเนื้อหาวิชามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากความสำคัญและสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนวิชาดนตรีศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ผลการศึกษาได้เป็นสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาดนตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามทัศนะครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามทัศนะครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามทัศนะของครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาโดยจำแนกตาม มีวุฒิทางดนตรีและไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางดนตรีกับครูไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ
  - 1.1 ครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่
    - 2.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล
      - 2.1.1.1 มีคุณวุฒิทางคณิต
      - 2.1.1.2 ไม่มีคุณวุฒิทางคณิต
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 2.2.1 สภาพทั่วไป ได้แก่
      - 2.2.1.1 บุคลากร
      - 2.2.1.2 สถานที่
      - 2.2.1.3 วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
      - 2.2.1.4 คู่มือครู
    - 2.2.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
      - 2.2.2.1 การศึกษาหลักสูตร
      - 2.2.2.2 เนื้อหาวิชา
      - 2.2.2.3 กระบวนการเรียนการสอน
      - 2.2.2.4 การวัดผลและประเมินผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการสอนวิชาดนตรีศึกษา หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

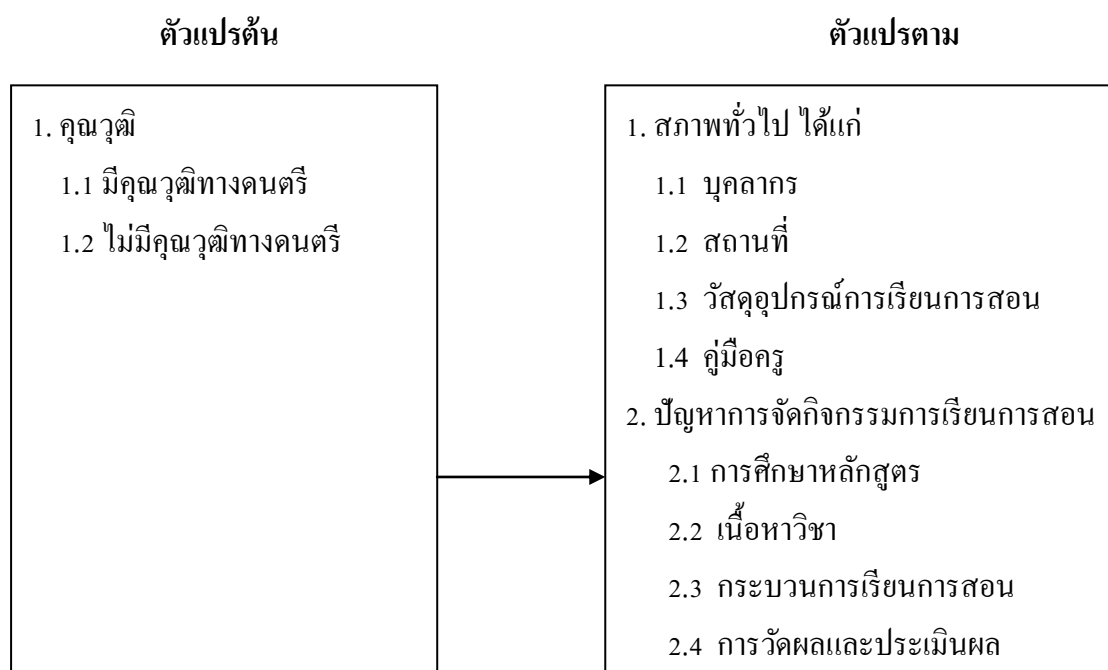
ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาดนตรีศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2554

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้เรียนวิชาดนตรีศึกษา ปีการศึกษา 2554

ครูที่มีคุณวุฒิทางดนตรี หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกหรือวิชาโทสาขาดนตรี ในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาอื่นๆ

กรอบความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

- 1.หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์
- 2.การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
- 3.การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน
- 4.การวัดผลและประเมินผล
- 5.สภาพและปัญหาการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา
- 6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์

ความหมายของหลักสูตร

(เบเรคเคิลเฮริสท์, Brecklehurst, 1971, น.87) ได้ให้คำนิยามหลักสูตรไว้ว่า เป็นชุดที่แสดงถึงลักษณะต่างๆไปทางตรรกวิทยาของความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความหมายของแนวข้อความต่างๆที่ผู้สร้างทฤษฎีคิดค้นขึ้น

(สุมิตร คุณานุกร, 2533, น.2-3) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในสองระดับคือ หลักสูตรระดับชาติและหลักสูตรในระดับโรงเรียน หลักสูตรระดับชาติหมายถึงโครงการที่ให้กับการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในระดับโรงเรียนหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความหมายที่กำหนดไว้

(พนัส หันนาคินทร์, 2534, น.124) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่นักเรียนจะยังได้รับภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆแก่นักเรียนทั้งด้านร่างกาย ทางอารมณ์และทางสังคม

(ภิญโญ สาธร, 2536, น.326) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่างที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนระดับชั้นตามความต้องการของนักเรียน ตามวัยของนักเรียน ตามความสนใจของนักเรียนและความต้องการของสังคม

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทางการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในทุกๆด้าน

ความสำคัญของหลักสูตร

(เบรกเคิลเฮริสท์, Brecklehurst, 1971, น.88) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเหมือนแผนภูมิการเดินทางและตารางที่ยืดหยุ่นได้ ในการจัดการศึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาจะเป็นผู้สร้างหลักสูตร

(สุมิตร คุณานุกร, 2533, น.2) กล่าวว่า หากจะเปรียบเทียบเป้าหมายทางการศึกษาเป็นผลที่มุ่งหวังแล้ว หลักสูตรก็เปรียบได้กับวิธีที่จะนำความมุ่งหมายดังกล่าวไปสู่ผลสำเร็จ

จากความสำคัญของหลักสูตรข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งบอกแนวทางและเป็นตัวนำเอาความมุ่งหมายของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน

องค์ประกอบของหลักสูตร

(โคลเลอร์และคนอื่นๆ, Collier and others, 1967, น.87) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 อย่าง คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล

(สุมิตร คุณานุกร, 2533, น.11) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objective)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

(พนัส หันนาคินทร์, 2524, น.11) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่ดี มีดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร

สรุปได้ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างการจัดเนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและ ประเมินผลตามหลักสูตร

หลักสูตรวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา

(ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2538, น.44) กล่าวว่า เมื่อก้าวถึงหลักสูตรดนตรี ย่อมจะมีความหมาย กว้างขวางเกิน ไปได้ตั้งแต่หลักสูตรดนตรีในระดับต่างๆ เช่น ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นอกจากนี้ในแต่ละระดับการศึกษาย่อมจะมีหลักสูตรดนตรีในสองลักษณะ คือ หลักสูตรดนตรีศึกษา หรือดนตรีทั่วไป (General Music) และหลักสูตรดนตรีเฉพาะ (Specialized Music) ซึ่งเป็นหลักสูตร ดนตรีสำหรับผู้ที่ต้องการเรียนวิชาดนตรีเป็นวิชาเอก ในประเทศไทยการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษามากับหลักสูตรดนตรีจึงเป็นหลักสูตรดนตรีศึกษา แต่ในระดับมัธยมศึกษาจะมี ลักษณะดนตรีทั้ง 2 ลักษณะ คือ เป็นหลักสูตรดนตรีศึกษาและหลักสูตรดนตรีเฉพาะ

หลักสูตรดนตรีระดับมัธยมศึกษา การศึกษาในระดับมัศึกษามีทั้ง 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรดนตรีที่บังคับสำหรับผู้เรียนทุกคนและหลักสูตรดนตรีอีกส่วนหนึ่งเป็นวิชาเลือกสำหรับผู้ ที่สนใจวิชาดนตรีโดยเฉพาะ ในส่วนหลักสูตรดนตรีศึกษาหรือดนตรีทั่วไป มีหลักการเช่นเดียวกับ หลักสูตรประถมศึกษาแต่สาระดนตรีที่มีในหลักสูตรควรลึกซึ้งและมีมากกว่าระดับประถมศึกษา สำหรับส่วนที่เป็นวิชาเลือกนั้นเป็นการศึกษาดนตรีในเชิงทักษะทฤษฎีดนตรีให้กับผู้เรียน เพื่อเป็น การเรียนรู้ดนตรีในลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงต่อไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ความหมายของดนตรีศึกษา

(วิชัย โภชิตองคำ, 2530, น.8) กล่าวว่า เราไม่อาจทราบได้ว่า มนุษย์รู้จักดนตรีตั้งแต่เมื่อใด แต่เรารู้ว่าปัจจุบันไม่ว่าที่ไหนจะเป็นประเทศพัฒนาหรือล้าหลัง ด้อยพัฒนาเพียงใดก็ตาม ไม่มีสังคม ใดไม่รู้จักดนตรี ดนตรีคือคำบรรพของมนุษย์เรานั้น สันนิษฐานได้ว่าเกิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติของ มนุษย์ในยุคหนึ่ง ซึ่งเริ่มจากการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ รัก และความกลัว เป็นต้น ต่อมาคนเรารู้จักนำเอาเสียงต่างๆเหล่านั้นมาเรียบเรียงให้เป็นระเบียบประกอบไปด้วยลักษณะใน จังหวะต่างๆ

(สังัด ภูเขาทอง, 2532, น.9) กล่าวว่า ดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่อาศัยสัทประสาทเป็น เครื่องรับรู้และแปลความหมายโดยวิธีการอาศัยจินตนาการหรือความคิดคำนึงอันละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง และเสียงที่ได้ยินนั้นอาจมีความหมายหรือไม่มีหมายก็ได้ คู่จเดียวกับเสียงของภาษาพูดซึ่งในการ ตีความหมายอาจแตกต่างกันไปตามความคิดแต่ละคนหรือรับรู้ไปคนละอารมณ์ก็ได้

(มนตรี เข้มกสิกร, 2534, น.41-42) กล่าวว่า ดนตรีคือเสียงที่นำมาจัดเป็นระเบียบระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวะและทำนอง โดยวิชาดนตรีเป็นวิชาหนึ่งที่มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาซึ่งมีทั้งรูปแบบวิชาบังคับและวิชาเลือก นั้นแสดงว่านักบริหารของไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของดนตรีกับเด็กและเยาวชนเหมือนกับประเทศที่เจริญแล้วเขาก็ให้ความสำคัญของดนตรีมากที่สุดสาขาหนึ่งเช่นกันไม่แพ้วิชาการอื่นๆ โดยเฉพาะระบบการสอนในโรงเรียนแม้กระทั่งวิชาดนตรีก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ ผู้ใหญ่ ผู้ปกครองไม่ค่อยสนับสนุนให้บุตรหลานได้เรียนกันเท่าใดนัก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า

1. ค่านิยมที่ว่าวิชาดนตรีเป็นวิชาข้างถนน เดี๋ยวนี้รำก๊าก่อนหน้านี้ดนตรีไม่ใช่อาชีพเป็นเพียงหน้าที่ของทาสและไพร่ที่คอยบรรเลงบำเรอเจ้าขุนมูลนาย

2. พวกขุนนางตระกูลสูง พวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้มีการศึกษาไม่มีเวลาให้กับวิชาดนตรี ดนตรีส่วนใหญ่ตกไปอยู่กับชนชั้นต่ำ จึงถูกสรุปให้เป็นวิชาชีพชั้นต่ำไปด้วย

3. การศึกษาไทยมุ่งสอนคนให้เป็นเจ้าคนนายคน เป็นข้าราชการ เรียนดนตรีแล้วไปเป็นเจ้าคนนายคนไม่ได้ จึงดูค้อยค่าในสังคมไทย

(ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2535, น.3) กล่าวว่า เมื่อกล่าวถึงดนตรีโดยทั่วไปมักเข้าใจว่าดนตรีคือศิลปะนั่นเอง จึงใช้คำว่า ศิลปะแทนรวมถึงดนตรีด้วย ซึ่งเป็นความเข้าใจและการใช้ที่ไม่ถูกต้อง ดนตรีศึกษาเป็นแขนงหนึ่งของสาระความรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้การศึกษาดนตรีแก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ด้านดนตรีตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุดทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรีและผู้ฟังดนตรี ดนตรีศึกษาจึงมิใช่กระบวนการพัฒนาความสามารถการแสดงดนตรีแต่เพียงอย่างเดียว

(พิชัย ปรัชญานุสรณ์, 2529, น.37) กล่าวว่า การจัดการศึกษาจึงควรให้มีความสมดุลระหว่างปัญญาและอารมณ์ ดนตรีเป็นวิชาที่สำคัญและสามารถก่อให้เกิดความรู้และสติปัญญาได้อย่างแท้จริงแต่ในขณะเดียวกันดนตรีสามารถเร้าอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ได้ มนุษย์สามารถเกิดความเพลิดเพลินจากการฟังดนตรีและการบรรเลงดนตรี ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ซึ่งการตอบสนองต่อดนตรีนี้อาจจะออกมาได้หลายรูปแบบ ดังนั้นหากสามารถจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีให้มีประสิทธิภาพได้ก็จะช่วยทำให้เกิดความสมดุลดังกล่าวได้อีกทางหนึ่ง แต่เนื่องจากดนตรีเป็นศิลป์ ผู้สอนดนตรีจึงควรเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญและรอบรู้ในเนื้อหาต่างๆที่เกี่ยวกับดนตรี เช่น ทางด้านการบรรเลง ด้านการฟัง ด้านเนื้อหาวิชา ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบ รูปลักษณะ ทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรีเพราะว่าดนตรีไม่เหมือนวรรณศิลป์ที่สามารถบรรยายได้เป็นภาษาเขียนเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและสัมผัสได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ดนตรีไม่เหมือนทัศนศิลป์ที่สามารถมองเห็นภาพเป็นรูปร่าง ดนตรีจึงเป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ความมุ่งหมายในการสอนดนตรีศึกษา

(ชื่น ศิลปะบรรเลงและลิขิต จินดาวัฒน์, 2531, น.79-80) กล่าวว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับวัยรุ่น ซึ่งมีความรู้ทางศิลปะและการแสดงออกตามลักษณะความถนัดของแต่ละบุคคล และนักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจในคุณค่าของศิลปะทั่วไปและศิลปะประจำชาติ ความมุ่งหมายการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาจึงมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความคิดสร้างสรรค์และแสดงออกอย่างเสรี
2. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเรียนและเจตคติที่ดีต่อผู้สอน
3. เพื่อให้มีความสนใจ ตั้งใจและมีรสนิยมที่ดี
4. เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะเพิ่มขึ้น
5. เพื่อให้รู้จักนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในการสอน
6. เพื่อปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างดี
7. เพื่อให้รู้จักนำวิชาดนตรีศึกษาไปใช้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้
8. เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี ความประณีต ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประหยัด
9. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาใหม่ๆเกี่ยวกับศิลปะดนตรี เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาต่อไปในระดับสูงและยึดเป็นอาชีพได้
10. เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพ มีความสนใจ เข้าใจ และนิยมชื่นชมในศิลปะประจำชาติและศิลปะสากล
11. เพื่อให้รู้คุณค่าในวิชาศิลปะดนตรีและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสังคม
12. เพื่อให้มีอารมณ์เพลิดเพลินและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
13. เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลตามหลักสูตรที่วางไว้
14. เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตในทุกๆด้าน

ทฤษฎีเนื้อหาการสอนดนตรีศึกษา

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2539, น.143-146) กล่าวว่า การสอนดนตรี หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งให้มีประสบการณ์และมีกิจกรรมทางดนตรี เพื่อต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาได้หลายด้าน ในปัจจุบันการสอนตามความเชื่อหรือทฤษฎีพื้นฐานมีหลายทฤษฎีด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีเหมือนจริง (Realism Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เด็กสามารถเห็นได้เหมือนผู้ใหญ่ การเรียน คือ การให้นักเรียนฝึกทักษะตามที่ครูต้องการครูจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนทำตามซึ่งไม่เหมาะสมกับการสอนวิชาดนตรีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแต่เหมาะสมกับอุดมศึกษาซึ่งมีแนวการเรียนเพื่อมุ่งรักษาถ่ายทอดวิชาดนตรีแบบต่างๆและการที่ผู้เรียนได้เรียนวิชาดนตรีและมีการเรียน

การฝึกทักษะและความรู้โดยตรงเป็นการรักษาดนตรีต่างๆอย่างดี บางครั้งทฤษฎีนี้ก็ใช้ในระดับมัธยมศึกษาบ้างเพื่อเป็นรากฐานในการเรียนรู้ดนตรี แต่ครูผู้สอนต้องวางแผนการสอนให้เหมาะสม

2. ทฤษฎีแห่งปัญญา (Intellectual Theory) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่านักเรียนเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคลเหมาะแก่การสอนทุกระดับ เป็นทฤษฎีที่ให้นักเรียนแสดงความรู้ความสามารถที่ตนเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการแสดงออกของเด็กโดยตรง เด็กสามารถจะแสดงรายละเอียดที่ตนรู้แตกต่างกันตามความคิดรวบยอดของตนเอง

3. ทฤษฎีพัฒนาการรับรู้ (Perceptual Development Theory) เป็นทฤษฎีของเกสตัลท์ (Gestalt) ที่เชื่อว่า เด็กจะเรียนรู้ตามที่เห็นว่าเป็นความจริงเด็กจะเห็นแต่เค้าโครงใหญ่และเห็นแต่ส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อยไม่สนใจรายละเอียด ทฤษฎีนี้เหมาะสมกับเด็กระดับอนุบาลและเด็กระดับประถมศึกษา เด็กจะถ่ายทอดความรู้ที่ออกมาเป็นแบบง่ายๆ ส่วนความละเอียดและความซับซ้อนจะเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็กเอง

4. ทฤษฎีความรู้สึกการเห็น (The Haptic and Visual Child Theory) ทฤษฎีนี้เป็นความเชื่อของโลเวนฟีลด์ (Lowenfeld) ซึ่งมีความเชื่อว่าความเข้าใจและการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมของเด็กซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เด็กแสดงออกตามอารมณ์ของตนเองและเชื่อว่า เด็กมีเสรีจะแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์อย่างเปิดเผยโดยวิทกินและลินตัน (Witkin and Linton) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อนี้ว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเสรีความเจริญเติบโตของเด็กสามารถทำให้แสดงออกได้ดีกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงมาอย่างขาดเสรีการสร้างสรรค์จะแสดงออกมาทางอารมณ์ภายในของเด็ก ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของเด็กเอง ทฤษฎีขั้นพัฒนาการทางความคิดและอายุ (Age-Based Concepts) ทฤษฎีด้านวุฒิภาวะ คือ ทั้งร่างกายและการกระทำเป็นไปตามหลักของวัยอันควร ดังนั้น การวิจัยการพัฒนารทางด้านดนตรีตามขั้นระดับอายุของโลเวนฟีลด์ (Lowenfeld) คล้ายกับหลักการสอนดนตรีในประเทศไทย

เทคนิควิธีสอนโดยทั่วไปที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีได้ควรยึดหลักการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในเรื่องการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์และสร้างสรรค์ดนตรีด้วย โดยมีผู้เสนอหลักการสอนดนตรีหลายคน ได้แก่ หม่อมคุณหญิง บริพัตร, อรพรรณ บรรจงศิลป์และวิมลศรี อุปรมัย ซึ่งเป็นนักดนตรีศึกษาในประเทศไทย ส่วนต่างประเทศมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ ได้แก่ วิธีการของดาลโครซ (Dalcroze) ออร์ฟ (Orff) โคดาไล (Kodaly) และวิธีการของคอมพรีเฮนซีฟ มิวสิกเซียนชิพ (Comprehensive Musicianship)

วิธีการของหม่อมคุณหญิง บริพัตร เน้นทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการเรียนรู้ดนตรี ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหว 3 ระดับ คือ ทักษะพื้นฐานเบื้องต้น ทักษะพื้นฐานขั้นกลางและทักษะขั้นสูง การเรียนรู้เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเรียนทักษะดนตรีควบคู่ไปด้วย

วิธีการของอรวรรณ บรรจงศิลป์การเรียนรู้สาระดนตรีเน้นโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาจากผู้สอนและจะแก้ปัญหา โดยการคิดวิเคราะห์ ทดลองในที่สุดจึงมีการเสนอผลการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการนี้ ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวคิดและทักษะดนตรีควบคู่กันไป

วิธีการของวิมลศรี อุปรมย์ นำหลักของการเรียนรู้ภาษามาใช้ คือ การฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งเปรียบเทียบกับการเรียนดนตรีได้ คือ ผู้เรียนจะฟังก่อนจากนั้นจึงร้องและเล่นดนตรีซึ่งเทียบกับการพูดในระยะต่อมา การอ่านและการเขียน ซึ่งหมายถึงการสร้างสรรคจะได้รับการเน้นด้วย

วิธีการสอนดนตรี

หลักการสอนดนตรีในต่างประเทศ

(ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2537, น.45-48) กล่าวว่า หลักการสอนดนตรีที่พัฒนาในต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันก็คือ วิธีการสอนดนตรีของดัลโครซ (Dalcroze) ออร์ฟ (Orff) โคดาเย (Kodaly) และวิธีการของคอมพรีเฮนซีฟ มิวสิกเซียนชิพ (Comprehensive Musicianship) ซึ่งแต่ละวิธีมีวิธีการเฉพาะน่าสนใจ ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีสอนแต่ละวิธีโดยสังเขป ดังนี้

วิธีการของดัลโครซ (Dalcroze) เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก โดยยึดหลักที่ว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกายทำให้การเรียนรู้ดนตรีมีความหมายกับผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีได้ถึงแก่น โดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ควบคู่ไปด้วย

วิธีการของออร์ฟ (Orff) เน้นที่การสำรวจเกี่ยวกับเสียงซึ่งเกี่ยวพัน ไปถึงเรื่องการสำรวจที่ว่างจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม ใช้การเล่นแบบนำไปสู่การสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมทั้งการปฏิบัติเดี่ยวและการผสมวง จุดเด่นของวิธีนี้ก็คือ การใช้เครื่องดนตรีออร์ฟในการเรียนการสอน

วิธีการของโคดาเย (Kodaly) เน้นการร้องเป็นหลักโดยใช้วรรณคดีดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นดนตรีในลักษณะภาษาแก่ของผู้เรียน ในกระบวนการเรียนการสอนยึดหลักพัฒนาการของเด็กเป็นหลักการเสนอเนื้อหาดนตรีมีการจัดเป็นขั้นตอนอย่างรัดกุมและมีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีลักษณะเป็นรูปธรรม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ดนตรีในลักษณะของเสียงง่ายขึ้น

วิธีการของคอมพรีเฮนซีฟ มิวสิกเซียนชิพ(Comprehensive Musicianship)เน้นการจัดประสบการณ์ทางดนตรีในลักษณะของการผสมผสานกลมกลืนขององค์ประกอบดนตรีเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนทั้งผู้ฟัง ผู้แสดงและผู้เล่นดนตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจดนตรีในทุกแง่มุม โดยผู้เรียนได้รับรู้วรรณคดีจากทั่วโลกเพื่อให้มีประสบการณ์ก้าวไกลทางดนตรีและการวิเคราะห์หรือวิจารณ์ทางดนตรีอย่างมีหลักเกณฑ์เหมาะกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เทคนิคแต่ละวิธีเมื่อจะนำไปใช้ควรมีการปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนแต่ละสภาพ ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ผู้สอนตั้งไว้ การนำหลักการหนึ่งไปประยุกต์หรือการผสมผสานกันระหว่างเทคนิควิธีการต่างๆย่อมสามารถทำได้ตามความเหมาะสมซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอน ไม่มีวิธีการใดดีที่สุด มีแต่วิธีการที่เหมาะสมที่สุดเท่านั้น

แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา

(ทวีสิทธิ์ ไทรวิจิตร, 2532, น.116-118) กล่าวว่า ระดับมัธยมศึกษาจัดเป็นระบบการศึกษาที่เริ่มพัฒนาความสามารถด้านดนตรีในระดับกลางซึ่งมีความลึกซึ้งในเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้นมากกว่าในระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านดนตรีของผู้เรียนในการศึกษาดนตรีขั้นอุดมศึกษาต่อไปได้ด้วย นอกเหนือจากการศึกษาเป็นวิชาภาคบังคับในระดับมัธยมศึกษาซึ่งไม่จำเป็นการเรียนเพื่อจุดมุ่งหมายใด ผู้เรียนควรได้สัมผัสกับดนตรีที่มีคุณค่าเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งในสุนทรียดนตรี โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมดนตรี คือ

1. ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและต่อเนื่องกับระดับประถมศึกษา ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญบางประการดังนี้

1.1 กิจกรรมดนตรีควรมีหลายรูปแบบทั้งการสอนโดยผู้สอนเองและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยการทำการงาน ศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบได้อย่างแท้จริงและผู้เรียนในวันนี้ก็มีความสามารถในการปฏิบัติได้แล้ว

1.2 นอกเหนือไปจากกิจกรรมดนตรีที่จัดในลักษณะของวิชาทั่วไปแล้วผู้เรียนที่สนใจดนตรี ควรมีโอกาสได้ศึกษาวิชาทักษะหรือด้านทฤษฎีดนตรีด้วย ซึ่งจัดเป็นรากฐานสำคัญต่อไปในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.3 กิจกรรมพิเศษจัดเป็นสิ่งสำคัญอีกด้านหนึ่งที่ผู้สอนควรจัดให้กับผู้เรียนที่มีความสนใจเข้าร่วม เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ทางด้านดนตรีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น กิจกรรมพิเศษสามารถจัดในรูปแบบของชมรมดนตรีในลักษณะต่างๆได้

1.4 ผู้สอนควรส่งเสริมผู้ที่มีความถนัดทางด้านดนตรีให้มีโอกาสได้ศึกษาดนตรีเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสร้างนักดนตรีที่มีคุณภาพหรือนักดนตรีระดับศิลปินเดี่ยวในวงการดนตรี

1.5 ผู้เรียนควรมีโอกาสเรียนดนตรีของสังคมต่างๆทั่วโลกเพื่อเป็นผู้ที่มีทัศนวิสัยที่ดี มีความเข้าใจใน โสตศิลป์ของประเทศอื่นๆ ซึ่งเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีได้ดีอีกทางหนึ่ง

2. จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาที่สำคัญ คือ การพัฒนาสาระดนตรีระดับล่างหรือระดับสูงต่อเนื่องมาจากระดับประถมศึกษา รายละเอียดของจุดมุ่งหมายมีดังนี้

2.1 พัฒนาสาระดนตรีทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะดนตรีในระดับกลางและระดับสูงสำหรับผู้เรียนบางคน

2.2 พัฒนาการฟังซึ่งเป็นทักษะไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี โดยเฉพาะการสอนดนตรีซึ่งเป็นวิชาบังคับ เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งหวังศึกษาดนตรีเพื่อเป็นวิชาชีพ ผู้เรียนเหล่านี้จะเป็นผู้ฟังที่ดีต่อไปได้ ถ้ากิจกรรมการเรียนในระดับมัธยมศึกษามุ่งพัฒนาทักษะการฟังอย่างถูกต้อง

2.3 พัฒนาทักษะการร้องเพลงในลักษณะของดนตรีที่เป็นวิชาทั่วไปนั้นผู้เรียนควรมีโอกาสพัฒนาทักษะการร้องเพลงให้อยู่ในระดับที่สามารถร้องเพลงได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้และเป็นทักษะที่ทุกคนควรมีโอกาสได้ปฏิบัติด้วยและโดยทักษะการร้องเพลงที่ถูกต้องเช่นนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาดนตรีได้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี

2.4 พัฒนาทักษะการเล่น ซึ่งเป็นทักษะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอกต่อไปในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนควรมีทักษะด้านการอ่านและทฤษฎีดนตรีควบคู่ไปด้วย

2.5 เป็นวิถีทางในการแสดงออกของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาผู้เรียนในวัยนี้มีแรงจูงใจค่อนข้างมาก เพราะอยู่ในวัยของการเจริญเติบโตค่อนข้างเร็วการมีกิจกรรมดนตรีพิเศษนอกเวลาเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้พลังที่ตนมีอยู่รวดเร็วและช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ออกมาในทางที่ถูกที่ควร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในวัยนี้เป็นอย่างมาก เพราะทำให้ผู้เรียนไม่หันไปกระทำสิ่งต่างๆที่มิชอบได้

3. เนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา กล่าวได้ว่า เป็นเนื้อหาที่มีความลึกซึ้งมากพอสมควรเพราะผู้เรียนมีความสามารถในการรับรู้แนวคิดต่างๆได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอกนั้น ควรที่จะได้เรียนรู้ทักษะที่ตนเลือกอย่างลึกซึ้งถึงแก่นกับผู้สอนที่มีความชำนาญควบคู่ไปกับเนื้อหาด้านทฤษฎีแขนงต่างๆ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านดนตรี

สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมในวิชาดนตรีทั่วไปนั้นผู้เรียนควรมีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะดนตรีต่างๆอย่างครบถ้วนต่อจากระดับประถมศึกษา โดยสามารถเน้นทักษะการร้องและการอ่าน เพราะเป็นทักษะที่ทุกคนสามารถทำได้โดยไม่ต้องลงทุนอะไร นอกเหนือจากนี้ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เล่นเครื่องดนตรีบางชนิด เช่น ขลุ่ย กีตาร์หรือเครื่องตีต่างๆ ในด้านองค์ประกอบดนตรีผู้เรียนควร

เรียนรู้แนวคิดในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ลีลา รูปแบบและลักษณะของเสียงควบคู่กันไปตลอด โดยให้ผู้เรียนสัมผัสกับดนตรีของชาติต่างๆทั่วโลกด้วย ทั้งนี้เป็นการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของชาติต่างๆควบคู่ไปด้วย

กิจกรรมดนตรีที่นำไปรวมกับศิลปะแขนงอื่นๆเช่น การแสดงละคร เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะผู้เรียนในวัยนี้ชอบสร้างสรรค์และแสดงออกในรูปแบบต่างๆ การนำดนตรีไปรวมกับศิลปะการแสดงช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตของการแสดงออกให้กว้างออกไป ซึ่งเป็นการท้าทายให้ผู้เรียนเรียนรู้ จัดเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้านดนตรีและศิลปะการแสดงได้เป็นอย่างดี การแสดงละครเพลงสามารถจัดออกมาในรูปแบบของชมรมการแสดงละครหรือชมรมดนตรีได้ การนำละครเพลงหรือโอเปรามาแสดงหรือละครที่ผู้เรียนคิดสร้างขึ้นมานั้นล้วนเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ทั้งสิ้น

4. กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับมัธยมศึกษา ควรมีทั้งกิจกรรมในเชิงปฏิบัติและการบรรยาย ทั้งผู้เรียนอยู่ในวัยที่มีความพร้อมมีสมาธิในการฟังบรรยายและเนื้อหาดนตรีในระดับนี้ต้องอาศัยการเรียนรู้โดยการฟังบรรยายมากขึ้นเพื่อสร้างพื้นฐานและแนวคิดให้กว้างไกลออกไปได้ในระยะเวลาสั้น โดยการอธิบายของผู้สอนเอง

ในด้านทักษะนั้นผู้เรียนควรใช้เวลาภายนอกห้องเรียนในการฝึกทักษะต่างๆที่เรียนรู้ไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและความถูกต้องในการเล่น ผู้สอนควรพัฒนาเทคนิควิธีการเล่นหรือวิธีร้องของผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปด้วยมิใช่มุ่งแต่การสอนให้เล่นแต่บทเพลงได้เพียงอย่างเดียว

ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในการศึกษาวิชาดนตรีในลักษณะของวิชาทั่วไป ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสค้นคว้าและจัดทำสิ่งต่างๆที่ผู้สอนสั่งสมเพื่อความรู้อันแตกฉานและเปิดโอกาสศึกษาทำความเข้าใจและเสนอเนื้อหาสาระตามความคิดของตนเอง อันเป็นการปลูกฝังความคิดในเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของผู้เรียนในวัยนี้อย่างมากในการที่จะมีอิสระในการคิด ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง

โดยสรุป แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาควรแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมดนตรีสำหรับผู้เรียนที่ต้องการศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอก และสำหรับผู้เรียนที่เรียนดนตรีเป็นวิชาทั่วไป สำหรับกิจกรรมดนตรีในลักษณะแรกผู้เรียนควรมีโอกาสได้ศึกษาและฝึกฝนพัฒนาทักษะทางดนตรีตามความถนัดควบคู่ไปกับการเรียนทฤษฎีดนตรีในแขนงต่างๆ ในลักษณะที่สอง ผู้เรียนควรมีโอกาสศึกษาดนตรีในลักษณะของผู้ฟังที่ดี โดยมีโอกาสเรียนรู้สาระดนตรีเพียงพอกับระดับความสามารถของแต่ละคน นอกจากนี้กิจกรรมนอกห้องเรียนในรูปแบบของชมรมต่างๆ ทางดนตรีและการละครเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในวัยนี้เช่นกัน

เทคนิควิธีการสอนดนตรีที่นิยมในปัจจุบันมี 3 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีจุดเน้นในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีแตกต่างกันไป กล่าวคือ วิธีการของดัลโครซ (Dalcroze) ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบการสร้างสรรค์ในลักษณะต่างๆ และวิธีการเรียนทฤษฎีดนตรีมีขั้นตอนจากง่ายไปยาก วิธีการของออร์ฟ (Orff) กิดประดิษฐ์เครื่องดนตรีขึ้นมาเพื่อใช้วิธีการเคลื่อนไหวที่ต่างไปจากดัลโครซ และวิธีการของ โคดาไล (Kodaly) ใช้การร้องเพลงเป็นหลักในการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี โดยมีหลักและวิธีการสอนที่เป็นขั้นตอนเป็นระบบระเบียบอย่างมาก เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในดนตรีของผู้เรียนจากง่ายไปยากสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน วิธีการต่างๆ เหล่านี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีทั้งในฐานะของผู้ฟังและผู้เล่นดนตรีในอนาคตเป็นการปลูกฝังด้านดนตรีที่ดี

นอกจากนี้ยังมีวิธีการสอนดนตรีเฉพาะแต่ละเครื่องมือ ซึ่งผู้ศึกษาวิธีการเรียนการสอนเหล่านี้ควรเป็นผู้เล่นเครื่องดนตรีที่ตนถนัด ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงหลักการสอนปฏิบัติทักษะเพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง วิธีการสอนดนตรีเฉพาะแต่ละเครื่องมือมีหลายวิธีการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่สามารถทำการศึกษาค้นคว้าได้บ้าง ซึ่งมักจะพบว่า ผู้สอนดนตรีปฏิบัติทักษะแต่ละเครื่อง ในสภาพปัจจุบันนี้มักไม่มีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องการสอนเหล่านี้ ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ศึกษาเครื่องดนตรีที่ตนถนัดมาแล้วสอนผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กๆ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยขาดทฤษฎี ไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการไม่เห็นความสำคัญของเทคนิควิธีสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาของครูผู้สอน

เป้าหมายของการสอนดนตรีโดยเฉพาะ

(ทรงวิทย์ แก้วศรี, 2535, น.73-75) กล่าวว่า มักมีคำกล่าวว่า “ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของการหล่อหลอมกลมกลืนจิตใจมนุษย์” ยิ่งไปกว่านั้นดนตรียังเป็นสื่อสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการอันเป็นสืบเนื่องถึงการส่งเสริมให้มีความสงบทางใจ ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ในด้านอื่นๆต่อไป อย่างไรก็ตามการเกิดขึ้นของศิลปะแขนงนี้หรือการพัฒนาโดยการพัฒนาของบุคคลอันมีผลมาจากศิลปะแขนงนี้ได้รับการชี้แนะแนวทางให้กับเด็กหรือนักเรียน ก่อนอื่นควรชี้ให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของดนตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ดังนี้

1. ดนตรีกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากชีวิตของมนุษย์ทุกชาติทุกสังคมในปัจจุบันต้องมีการแข่งขันกัน อันมีผลทำให้ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของส่วนตนและส่วนรวม ผู้ที่มีชีวิตในลักษณะเช่นนี้ต่างก็ต้องการพักผ่อนหรือผ่อนคลายความตึงเครียดจากชีวิตประจำวัน โอกาสดังกล่าวผู้ที่เคยได้รับการฝึกฝนหรือศึกษาดนตรีมาตั้งแต่เยาว์วัยย่อมจะมีทักษะทางดนตรีหรือมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีและเมื่อเจริญเติบโตขึ้นก็จะเป็น

ผู้ที่มีโอกาสเลือกหรือได้อาศัยดนตรีช่วยผ่อนคลายหรือทำให้ช่วงเวลาของเรามีคุณค่าและมีความสุขเพิ่มขึ้น

2. ดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ ถ้ามองอย่างผิวเผินคล้ายกับว่าดนตรีเป็นสิ่งที่สร้างความสนุกสนานเท่านั้นแต่ที่จริงแล้วดนตรีมีส่วนเสริมสร้างพัฒนาให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยทั่วไปคนจะมองว่าดนตรีและวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่อันที่จริงแล้วทั้งสองสาขาวิชาที่มีสิ่งที่เหมือนกันอยู่คือ ต่างก็ต้องอาศัยจินตนาการและความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งนับเป็นรากฐานสำคัญของการเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดนตรีเป็นส่วนสำคัญในการเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดนตรีมีส่วนสำคัญในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การคิดริเริ่มในสาขาวิชาการอื่นๆ ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะในวิชาดนตรีเท่านั้น

3. ดนตรีส่งเสริมให้เด็กที่มีพรสวรรค์ได้รับการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น การนำดนตรีมาแนะนำให้เด็กรู้จักตั้งแต่เยาว์วัยเป็นเสมือนการชี้แนะในสิ่งใหม่ให้แก่เด็กแต่ต้น ถ้าเด็กคนใดมีพรสวรรค์ในด้านนี้ก็อาจจะได้รับการส่งเสริมหรือชี้แนะให้เลือกฝึกฝนให้ตรงกับความสนใจหรือพรสวรรค์ที่ตนเองมีอยู่ อาจเป็นแนวทางที่ดี เด็กอาจยึดถือเป็นอาชีพต่อไปได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

4. ดนตรีส่งเสริมค่านิยมของตนเองและค่านิยมของสังคม ถ้าครูได้มีการวางแผนการสอนดนตรี โดยมีการจัดสิ่งแวดล้อมและจัดเตรียมอย่างรอบคอบมีหลักเกณฑ์ที่จะสามารถทำให้เกิดพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ รวมถึงการรู้จักตนเองว่านิยมชอบดนตรีประเภทใด ลักษณะใดสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้นจึงต้องสามารถสร้างให้กระตุ้นหรือเร่งเร้าให้เด็กได้ค้นพบในจุดที่เด็กจะตอบสนองหรือค้นพบวิธีการสอนด้วยตนเองและเป็นไปโดยเสรีไม่เกิดความรู้สึกที่ปิดบัง ซ่อนเร้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลถึงการยอมรับความสามารถของตนเอง การร่วมกิจกรรมเป็นหมู่ย่อมนำไปสู่การปรับตัวและวางตัวในหมู่คณะจึงจะนำไปสู่การปรับตัวในสังคม นอกจากนี้เด็กจะพบว่าดนตรีเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานบันเทิงและผ่อนคลายความตึงเครียด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กด้วยอีกทางหนึ่ง

5. คุณค่าของดนตรีที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวเด็ก เด็กมีโอกาสศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแสดงออก การฟัง ก็เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ เด็กมีโอกาสได้เลือกได้ตัดสินใจในสิ่งที่เขาพอใจหรือไม่พอใจฟังหรือปฏิบัติ เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งในเด็กบางคนไม่ได้รับผลดีเด่นในทางดนตรี จากที่กล่าวถึงประโยชน์อันเป็นเป้าหมายการสอนดนตรีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีศิลปะแขนงอื่นๆซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับดนตรี ซึ่งนับเป็นผลเชื่อมโยงที่สำคัญได้รับการศึกษาจากดนตรีเพราะดนตรีผสมกับภาษาจะเกิดเพลงร้องและเมื่อดนตรีผสมกับท่าทางจะเกิดเป็นการเต้นระบำรำฟ้อนขึ้น ดนตรีนำมาประกอบภาษาทำนำมาเป็น โขน ละครรำ ดนตรีนำมาประกอบท่าทางของมนุษย์จะเป็นละครพูด

การทำแผนการสอน

(กรมวิชาการ, 2540, น.1) ได้ให้ความหมายของแผนการสอน คือ การนำเอาวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนและการวัดผลประเมินผลสำหรับเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการสอน คือ การเตรียมการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าหรือบันทึกการสอนปกตินั่นเอง

(สมพงษ์ สอนสุภาพ, 2532, น.3-5) การทำแผนการสอนที่เน้นกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตรรวมทั้งฉบับปรับปรุงและนำมาใช้เป็นกรอบแนวปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

2. เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชานั้นให้ลักษณะเป็นจุดประสงค์ปลายทางที่ควรจะเกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่อได้เรียนวิชานั้นจนครบถ้วนแล้วสิ่งที่ใช้ช่วยในการเขียนจุดประสงค์ในลักษณะจุดประสงค์ปลายทางนี้ คือ

2.1 จุดประสงค์ของรายวิชา ซึ่งกล่าวไว้ในหลักสูตรก่อนจำแนกเป็นรายหน่วยหรือรายวิชาย่อย

2.2 คำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยย่อยและงานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. เขียนโครงสร้างของวิชาที่จะสอนทั้งวิชา ซึ่งนิยมเรียกว่า กำหนดการสอน โดยมีส่วนประกอบคือ

3.1 หัวข้อเรื่องย่อยๆ โดยอาศัยหัวข้อเนื้อหาวิชาที่อ่านจากคำอธิบายรายวิชา และอาจค้นคว้าจากหนังสืออ้างอิงอื่นประกอบหรือใช้หัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตามความต้องการ

3.2 จำนวนคาบที่ใช้ในการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องย่อยอาศัยการคำนวณจากคาบที่มีจริงตลอดภาคเรียน ตามข้อกำหนดของหลักสูตรและพิจารณาน้ำหนักของประมวลเรื่องราวที่จะกล่าวถึงในหัวข้อนั้น

3.3 สาระสำคัญที่เน้นความคิดรวบยอด หรือหลักการ ทักษะ หรือลักษณะนิสัยที่ต้องการจะปลูกฝัง ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละหัวข้อเรื่องนั้นจะเป็นหัวใจหรือตระหนักถึงความรู้ความสามารถที่จะให้ติดค้างกับนักเรียนไปในอนาคต

3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะจุดประสงค์นำทางประกอบเรื่องย่อยแต่ละหัวข้อ

4. สร้างแผนการสอนโดยหยิบยกหัวข้อเรื่อง จำนวนคาบ สารระสำคัญ ตลอดจน จุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์นำทาง)ของแต่ละหัวข้อเรื่องมาทำเป็นแผนการสอน โดยทั่วไปแล้วสมมุติว่า ในกำหนดการสอนมี 23 หัวข้อเรื่อง ก็ควรทำแผนการสอนๆ ได้อย่างน้อย 23 แผนหรือ ซอยย่อยให้มากกว่า 23 แผนก็ได้ ทั้งนี้หัวข้อและแบบฟอร์มการเขียนแผนการสอนอาจปรับปรุงได้ หลากหลาย มีทั้งแบบใช้ตารางคล้ายกับการทำบันทึกการสอนหรือบรรยายโดยไม่ใช้ตารางก็ได้สิ่งที่ ควรกล่าวให้ชัดเจนในแผนการสอน ได้แก่

- 4.1 ชื่อเรื่อง
- 4.2 จำนวนคาบ
- 4.3 สารระสำคัญ
- 4.4 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 4.5 สื่อการเรียนการสอน
- 4.6 การวัดผลและประเมินผล

ถ้าแผนการสอนมีรายละเอียดกิจกรรมที่ชัดเจนจนถึงกิจกรรมนักเรียน บทบาทของครู การใช้สื่อ การวัดผลจนผู้อ่านมองเห็นภาพพฤติกรรมจริงๆในห้องเรียนได้สมบูรณ์ก็ถือว่าเป็นแผนการสอนที่ดีและไม่จำเป็นต้องทำบันทึกการสอนอีกก็ได้ เพราะแผนการสอนที่ชัดเจนใช้แทนบันทึกการสอนได้

(ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2530, น.123) กล่าวว่า การทำแผนการสอนจึงเป็นการเตรียมตัวครูให้การสอนมีคุณภาพและเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. ทำให้การเรียนการสอนดีขึ้น เพราะเป็นการผสมเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร มาใช้กับหลักจิตวิทยา นวัตกรรมทางการศึกษา สภาพของโรงเรียน ปัญหาความต้องการและความสนใจของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรในท้องถิ่น

2. ทำให้การสอนได้ครบถ้วนและตรงตามกำหนดเวลา โดยครูได้เตรียมตัวล่วงหน้าจัดการเรียนการสอนได้สะดวก โดยจัดให้สอดคล้องกับจำนวนคาบที่อยู่ในแต่ละภาคเรียน

3. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญการพิเศษซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างแก่ครูทั่วไป

4. สามารถทำให้ผู้มาสอนแทน สามารถสอนได้ดีถ้าหากเจ้าตัวติดธุระจำเป็นทำให้ไม่สามารถมาสอนได้

สรุปได้ว่า การทำแผนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจำทำขึ้นเพราะไม่มีแผนการสอนใดที่เป็นมาตรฐานและไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุด การจัดทำแผนการสอน ผู้สอนจะต้องทำแผนการสอนขึ้นเอง เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและสภาพปัญหา ความสนใจ ความ

ต้องการ ความพร้อมของผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน ผู้สอนจะต้องนำจิตวิทยาการเรียนรู้ตามธรรมชาติของวิชา คิดค้นเทคนิควิธีสอน นำสื่อการสอนมาใช้ นวัตกรรมและการวัดผลสอดคล้องในแผนการสอน แผนการสอนจึงเป็นการเตรียมการสอนของผู้สอนล่วงหน้าซึ่งผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียน แนวการสอนเนื้อหาวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน ลำดับขั้นการสอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการสอนทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนการสอน

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

(เฟลนเดอร์ส, Flanders, 1971, น.610) กล่าวว่า เทคโนโลยีประกอบด้วยผลรวมระหว่าง การทดลองเครื่องมือกับกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งมีการทดลองและปรับปรุงแก้ไขมาแล้ว เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคนอื่นๆ, 2523, น.112) สรุปว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้งห้าและก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจแก่ผู้เรียนทั้งวัสดุชนิดสิ้นเปลืองและไม่สิ้นเปลือง ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสมในการใช้เทคโนโลยี

(ชม ภูมิภาค, 2524, น.11-12) กล่าวถึงเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า คือ สื่อทางการศึกษาและการใช้สื่อเพื่อต้องการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีเอกภาพในส่วนบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ เพิ่มความสนใจผู้เรียน ใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ เพื่อการสร้างสรรค์ ซึ่งคุณค่าของสื่อการเรียนจะช่วยแบ่งเบาภาระของครูทั้งด้านแรงงานและเวลา ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น สร้างเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้น ช่วยลดปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสทางการศึกษาและเป็นแหล่งวิชาเพื่อชุมชน การใช้สื่อขึ้นอยู่กับสถานที่ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการ

สื่อการเรียนการสอนด้านดนตรีศึกษา

(ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2538, น.24-27) สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งสำคัญในการสอนดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง เป็นนามธรรมการใช้สื่อต่างๆทางด้านทัศนูปกรณ์มาช่วยในการสอนช่วยให้การสอนที่อยู่ในลักษณะของนามธรรมเป็นรูปธรรมมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีได้ เข้าใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก นอกจากนี้สื่อประเภทเสียงจัดเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนดนตรีเพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีได้อย่างดี โดยสื่อการเรียนการสอนด้านดนตรีศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของสื่อการสอนดนตรี

1. บทเพลงในการสอนดนตรี เพลงจัดเป็นสื่อที่ผู้สอนมักจะใช้เสมอ โดยเฉพาะเพลงที่ประกอบการร้อง นอกจากนี้เพลงที่นำมาใช้ยังมีเพลงประกอบการสอนฟัง การสอนการเคลื่อนไหว การสอนการอ่านอีกด้วย เพลงที่นำมาใช้ในการสอนควรได้รับการเลือกสรรเพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมตามทักษะต่างๆและเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งหลักการเลือกมีดังนี้

1.1 ความยากง่ายของบทเพลง เพลงแต่ละเพลงย่อมมีเนื้อหาแตกต่างกันออกไป เพลงบางเพลงง่ายต่อการร้องและการฟัง ซึ่งสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาได้ ในขณะที่เพลงที่มีเนื้อหายากสามารถนำมาใช้ในระดับมัธยมศึกษา ความยากง่ายของบทเพลงดูได้จากองค์ประกอบด้านจังหวะและทำนองเป็นหลัก

1.2 ความยาวของบทเพลง โดยปกติผู้เรียนระดับประถมมีสมาธิในช่วงการฟังสั้นๆ เพลงในระดับประถมควรมีความยาวพอสมควร ไม่ควรยาวจนเกินไป ส่วนเพลงในระดับมัธยมศึกษา มีความยาวได้มากเพราะผู้เรียนมีความพร้อมและสมาธิในการฟังมากกว่าในระดับประถมศึกษา

1.3 ประเภทของบทเพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฟังเพลงทุกประเภท ผู้สอนจึงควรนำเพลงทุกประเภทมาสอน ไม่ว่าจะเป็นเพลงไทย เพลงขอลานิยม เพลงอมตะทั้งของไทยและตะวันตก ตลอดจนเพลงพื้นเมือง เป็นต้น

2. แผนภูมิและแผนภาพ การสอนดนตรีมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการอ่านโน้ตและการร้องเพลงเสมอ ดังนั้นแผนภูมิลักษณะต่างๆควรเป็นสื่อดนตรีที่ผู้สอนจัดทำไว้ในการสอน เช่น แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น

2.1 แผนภูมิสามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1.1 แผนภูมิเพลง การสอนเพลงควรมีแผนภูมิเพลงซึ่งมีทั้งสัญลักษณ์หรือตัวโน้ตดนตรีและคำร้องประกอบด้วยเสมอ แผนภูมิเพลงที่ดีควรเป็นแผนภูมิที่อ่านง่าย มีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเห็นได้ชัดเจน สีสันควรชัดเจน ไม่ควรใช้สีอ่อนๆ เช่น สีเหลือง หรือสีเขียว ในการเขียนแผนภูมิเพลง

2.1.2 แผนภูมิสัญลักษณ์ต่างๆทางดนตรี ในการสอนดนตรีสัญลักษณ์สำคัญทางดนตรีควรทำเป็นแผนภูมิใช้ประกอบการสอนและควรจัดทำด้วยความประณีต สวยงาม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นสิ่งที่ถูกต้อง แผนภูมิประเภทนี้ ได้แก่ สัญลักษณ์ รูปแบบจังหวะ ลักษณะตัวโน้ตต่างๆ เป็นต้น

2.1.3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างหรือรูปแบบดนตรี ได้แก่ แผนภูมิเกี่ยวกับรูปแบบลักษณะต่างๆ เช่น รูปแบบไบนารี รูปแบบเทอร์นารี รูปแบบโซนาตา หรือแผนภูมิเกี่ยวกับลักษณะการจัดวงดนตรี เป็นต้น

2.1.4 แผนภูมิแสดงลักษณะเครื่องดนตรี หรือการแสดงดนตรี เช่น แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของคีย์บอร์ดกับตัวโน้ต แผนภูมิแสดงการใช้โน้ตในการเป่าขลุ่ย เป็นต้น

2.2 แผนภาพที่ใช้เสมอในการสอนดนตรี ได้แก่

2.2.1 แผนการเครื่องดนตรี โยปคติกการสอนเรื่องเครื่องดนตรีผู้สอนมักไม่สามารถนำเครื่องดนตรีทุกชนิดมาให้ผู้เรียนดูได้ แผนภาพเครื่องดนตรีจึงจัดเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งควรเป็นภาพที่ชัดเจนและมีขนาดใหญ่พอที่ทุกคนสามารถเห็นได้ชัดเจนจะเป็นการดี ถ้าขนาดของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดหรือในกลุ่มประเภทเดียวกันที่แสดงอัตราส่วนของขนาดได้ถูกต้องตรงความเป็นจริง

2.2.2 แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เห็นภาพผู้ประพันธ์เพลงทุกคนที่สำคัญ ซึ่งควรเป็นภาพที่ชัดเจน อาจมีปีเกิดหรือปีที่ถึงแก่กรรมไว้ด้วย

2.2.3 แผนภาพแสดงลักษณะของวงดนตรีประเภทต่างๆ บางครั้งอาจจะเป็นลักษณะของแผนผังหรือแผนภูมิ

2.2.4 แผนภาพต่างๆที่ใช้ประกอบการอธิบายเกี่ยวกับบทเพลง เพื่อช่วยสร้างมโนภาพหรือความเข้าใจ เช่น ภาพเกี่ยวกับฤดูต่างๆเพื่อใช้ประกอบการสอนเพลง “The Four Season” ของวิวาลดี (Vivaldi) โดยปกติแผนภาพควรใช้ประกอบการสอนเพลง (Program Music)

3. เครื่องดนตรี การสอนดนตรีไม่ว่าจะเป็นการสอนดนตรีศึกษาหรือดนตรีเชิงทักษะสิ่งที่ไม่ขาดไม่ได้ คือ เครื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนดนตรีศึกษามักเป็นประเภทเครื่องประกอบจังหวะต่างๆ คีย์บอร์ดและขลุ่ย เป็นต้น ซึ่งใช้เล่นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์และเครื่องดนตรีไทยบางชนิด ให้ผู้เรียนได้เห็นหรือลองเล่นเป็นบางครั้ง บางคราวเพื่อให้รู้จัก ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะมักจะเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของและใช้ในการฝึกฝนมากกว่าจะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะมักจะเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ มีความทนทาน ทั้งนี้เพื่อความคุ้มค่าของการใช้งานและเสียงที่ไพเราะ ได้แก่

3.1 เครื่องตี เครื่องดนตรีที่เล่นง่ายกว่าเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ คือ เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง ได้แก่ สามเหลี่ยม กลองต่างๆ (ยกเว้นกลองทิมปานี ซึ่งสามารถเล่นเป็นระดับเสียงต่างๆได้) ระนาด กรับ ฉิ่ง ฉ้อง ส่วนเครื่องตีประเภทมีระดับเสียงเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นยากกว่าเครื่องประกอบจังหวะที่ไม่มีระดับเสียง ได้แก่ ระนาดไม้และระนาดโลหะทั้งของไทยและตะวันตก และเบล เป็นต้น เนื่องจากเครื่องตีโดยทั่วไปมีราคาไม่แพงนักและง่ายต่อการเล่นในระยะเริ่มแรกจึงเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3.2 คีย์บอร์ด เปียโนเป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่ใช้ประกอบการสอนดนตรีตามแนวตะวันตกที่สำคัญที่สุด ผู้สอนดนตรีที่สามารถเล่นเปียโนได้มักช่วยให้บรรยากาศการสอน

ดนตรีมีชีวิตชีวาขึ้นได้เสมอ สำหรับเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่ควรมีไว้ คือ ออร์แกน ซึ่งสอนในเรื่องคอร์ดได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เล่นคีย์บอร์ดทั้งทำนองและคอร์ดพร้อมกันเพื่อการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ด ซึ่งมีประโยชน์ในการศึกษาดนตรีขั้นสูงต่อไป

3.3 กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า เช่น ขลุ่ยหรือ รีคอร์เดอร์จัดเป็นเครื่องดนตรีที่มีราคาต่ำ และมีหลักในการเล่นไม่ยากเกินไป จึงจัดเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนเพื่อใช้ในการทักษะการเล่นเครื่องดนตรีทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งในลักษณะของการเรียนดนตรีศึกษาและการเรียนดนตรีเชิงทักษะ

3.4 เครื่องดนตรีประเภทอื่นๆนอกจากเครื่องดนตรีที่กล่าวมาแล้วยังมีเครื่องดนตรีอีกหลากหลายประเภทที่นำมาใช้ในการประกอบการเล่น ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามท้องถิ่นหรือความสามารถของโรงเรียนและผู้เรียนที่จะจัดหาเครื่องดนตรีมาได้ ซึ่งอาจจะได้แก่ เครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้จากเครื่องดนตรีเหล่านี้ เครื่องดนตรีบางประเภทถ้ามีอยู่เป็นประโยชน์ในการสอนดนตรีเกี่ยวกับเรื่องเครื่องดนตรี เช่น ดนตรีไทยบางประเภท และเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ ซึ่งผู้เรียนได้เห็นทั้งของจริงและฟังเสียงเครื่องดนตรีสดๆของเครื่องดนตรีชิ้นนั้น

3.5 เครื่องดนตรีออร์ฟ ยังมีเครื่องดนตรีอีกประเภทหนึ่งที่เป็นที่นิยมในการสอนดนตรีของประเทศตะวันตก โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา คือ เครื่องดนตรีออร์ฟ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะประเภทลักษณะต่างๆ ได้แก่ ระนาดไม้และระนาดเหล็ก ที่พัฒนามาจากระนาดของอเมริกา ซึ่งออร์ฟนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมเพื่อใช้สำหรับผู้เริ่มเรียนดนตรี คือ ระนาดแต่ละชิ้นสามารถถอดได้ ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเล่นโน้ตสองตัวขึ้นระนาดบนรางจะมีเพียงสองชิ้น ตามตำแหน่งตัวโน้ตเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนตีระนาดได้ถูกต้องมากขึ้น ระนาดทั้งสองแบบมีหลายขนาดทั้งเสียงต่ำ เสียงกลางและเสียงสูงระนาดเหล่านี้สร้างขึ้นโดยใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิคเป็นหลัก นอกจากระนาดแล้ว ยังมีเครื่องประกอบจังหวะแบบไม่มีระดับเสียง ได้แก่ กลองชนิดต่างๆ กรับ กิ่งกิ้ง และอื่นๆ เครื่องดนตรีออร์ฟจำหน่ายทั้งเป็นชุดๆ มีทั้งชุดเล็ก ชุดกลางและชุดใหญ่ผู้ซื้อสามารถซื้อเป็นชิ้นๆได้เช่นกัน ประกอบกับเครื่องดนตรีออร์ฟยังมีโน้ตเพลงที่ประพันธ์เพื่อใช้กับเครื่องดนตรีเหล่านี้โดยเฉพาะด้วย

4. สื่อประเภทเสียง สิ่งหนึ่งที่ขาดมิได้ในการสอนดนตรี คือ สื่อประเภทเสียง ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์เสียง เพราะในการสอนดนตรีทักษะ การฟังจัดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ การให้นักเรียนได้ฟังเพลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งวัสดุอุปกรณ์เสียงควรมีคุณภาพดีเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการรับรู้เชิงคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

4.1 วัสดุเสียง ได้แก่ แผ่นเสียง แอ็บเสียงหรือเทปและดิสก์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ล่าสุดในด้านวัสดุเสียงที่มีคุณภาพดี แต่ราคาก่อนข้างแพงโดยทั่วไปแอ็บเสียงเป็นสิ่งที่ใช้กันอย่าง

กว้างขวางเพราะสะดวกในการใช้ ราคาไม่แพง หาซื้อได้ทั่วไป การเก็บรักษาง่ายและไม่เปลืองสถานที่มากนัก ส่วนแผ่นเสียงเป็นวัสดุเสียงที่มีมานานและยังคงนิยมใช้กันอยู่เช่นกัน แต่มีราคาค่อนข้างแพงกว่าแถบเสียง แถบเสียงที่เป็นวัสดุเสียงที่หาง่าย ราคาถูกนั้น คุณภาพมักจะด้อยจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ควรเลือกแถบเสียงที่มีคุณภาพดี ราคาถูก มิใช่คำนึงถึงแต่ราคาเพียงอย่างเดียว เพราะถ้าคุณภาพเสียงไม่ดีจนเกินไปแล้วย่อมทำให้ผู้เรียนได้รับฟังในสิ่งที่ไม่ดี นอกจากนี้ความทนทานถาวรก็มีน้อยตามไปด้วย ทำให้ต้องหาซื้อใหม่อยู่เสมอ สำหรับแผ่นเสียงนั้นแม้จะมีราคาแพงกว่าแถบเสียงแต่มีข้อดีก็คือ ซองใส่แผ่นเสียงมักมีรายละเอียดบอกไว้เสมอ ซึ่งเป็นข้อมูลได้อย่างดีสำหรับผู้สอน ซึ่งโดยปกติมักจะไม่มีซองใส่แถบเสียง

4.2 อุปกรณ์เสียง สิ่งสำคัญมากในการสอนดนตรีอีกอย่างหนึ่งก็คือ อุปกรณ์เครื่องเสียงจำพวกเครื่องแถบเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียงควรเป็นเครื่องเสียงที่มีคุณภาพพอสมควรจึงถึงระดับคุณภาพดี เพราะเครื่องเสียงจำพวกนี้สามารถให้เสียงที่มีคุณภาพดี ทำให้ผู้เรียนได้รับฟังเสียงดนตรีที่ไพเราะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความชอบ ความรักและความซาบซึ้งในดนตรีได้ อย่างไรก็ตามอีกสิ่งหนึ่งที่จัดว่าสำคัญก็คือ สภาพห้องเรียน เพราะแม้ว่าเครื่องเสียงจะดีขนาดไหนถ้าสภาพห้องเรียนไม่ดีพอ ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น ได้เช่นกัน

5. สิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อประเภทหนังสือเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจัดเป็นสื่อที่มีความสำคัญในการสอนดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนี้เรื่องราวและภาพประกอบภายในหนังสือ มักจะใช้เป็นอุปกรณ์การสอนด้วยเสมอ การสะสมสิ่งพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนดนตรีควรกระทำอยู่ตลอดเวลา หนังสือที่ผู้สอนดนตรีควรมีไว้ได้แก่ พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี นอกจากนี้ได้แก่ หนังสือประเภทอื่นๆ ในด้านวิชาการดนตรี ซึ่งมักมีการพิมพ์ออกมาใหม่อยู่เสมอๆ ผู้สอนดนตรีจึงควรติดตามอยู่ตลอดเวลาเพื่อนำสิ่งต่างๆ มาใช้เป็นสื่อและยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใหม่อีกด้วย

6. สื่ออื่นๆ นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วสิ่งต่างๆ อีกมากมายที่สามารถจัดเป็นสื่อในการสอนดนตรีได้ โดยความคิดของผู้สอนเอง ซึ่งมองเห็นว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นสื่อในการสอนดนตรี เช่น เครื่องดนตรีที่ผลิตขึ้นมาเอง ชุดสื่อการสอนดนตรีต่างๆ ในรูปแบบของเกมประกอบการสอนหรือสื่อช่วยสอนในเรื่องประเภทของวงดนตรีต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ภาพนิ่งแถบภาพและภาพยนตร์เกี่ยวกับดนตรีเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์มากในการสอนดนตรี เพราะผู้เรียนสามารถเห็นภาพและได้ยินเสียงด้วย รายการโทรทัศน์เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ผู้สอนใช้ได้โดยอาจจะตั้งให้ผู้เรียนดูเป็นการบ้านหรือผู้สอนอาจจะอัดเป็นแถบภาพนำมาใช้ประกอบการสอนได้ นอกจากนี้สื่อสำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ใช้ได้ในทุกระดับชั้นและทุกวันนับจะมีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ ก็คือคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเรียนดนตรีทั้งในระดับเด็กจนถึง

ระดับอุดมศึกษา สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านดนตรีได้ดี เพราะผู้เรียนเรียนตามความสามารถของตนเองและมักจะสอดแทรกความสนุกสนานน่าสนใจไว้ด้วยเสมอ

สื่อดนตรีระดับมัธยมศึกษา

ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาจัดเป็นผู้เรียนที่มีประสบการณ์ด้านดนตรีพอแล้ว การเรียนรู้ดนตรีจึงสามารถเรียนรู้ในระดับลึกซึ่งได้และในการเรียนการสอนดนตรีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนรู้ภายในห้องเรียน

1. บทเพลง เพลงทุกชนิดที่เป็นเพลงร้องผู้เรียนในวัยนี้ควรร้องได้ เรื่องช่วงเสียงผู้เรียนในวัยนี้ควรแบ่งเป็นช่วงเสียงต่างๆ ตามธรรมชาติของเสียงแต่ละคน บทเพลงประสานเสียงใช้ได้ในการสอนร้องแบบห้องเรียน อย่างไรก็ตามอาจมีผู้เรียนบางคนมีพัฒนาการด้านเสียงช้าหรือเร็วกว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ ผู้สอนจึงควรให้ความสนใจและคอยดูแล โดยการเลือกแนวเสียงร้องให้ถูกต้อง ถ้าเป็นการร้องประสานเสียงสำหรับเพลงที่ใช้ในการฟังมีความยาว ความสลับซับซ้อนได้มาก โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้เรียนควรได้ฟังในด้านรูปแบบต่างๆ และโครงสร้างต่างๆ ของบทเพลง

สิ่งหนึ่งที่ผู้สอนควรกระทำ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเพลงที่นำมาใช้ในการศึกษาได้บ้างในบางโอกาส เพื่อเรียนรู้ถึงรสนิยมด้านดนตรีของผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกเพลงมาศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้บทเพลงประกอบการเคลื่อนไหวและละครเพลงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนในวัยนี้ควรมีโอกาสศึกษาและแสดง ซึ่งสามารถจัดเป็นรูปกิจกรรมดนตรีของสายดนตรีก็ได้

2. แผนภาพและแผนภูมิ แม้ว่าผู้เรียนในวัยนี้สามารถรับรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมได้มากกว่าผู้เรียนในระดับประถมศึกษา แต่การมีแผนภูมิและแผนภาพประกอบการสอนดนตรีย่อมช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ภาพต่างๆ เช่น ภาพเครื่องดนตรี วงดนตรี ผู้ประพันธ์เพลงยังเป็นสิ่งจำเป็น ส่วนแผนภูมิเพลงหรือสัญลักษณ์ทางดนตรีต่างๆ สามารถใช้สีขาวดำตามมาตรฐานใดสีอื่นไม่จำเป็นเท่าไรนัก อย่างไรก็ตามในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสัญลักษณ์ง่ายๆ ที่ใช้ในระดับประถมศึกษาอาจนำมาใช้ได้ในระยะเริ่มแรกของการเรียนทั้งนี้เพื่อช่วยต่อความเข้าใจ

3. สื่ออื่นๆ สื่อการสอนประเภทอื่นๆ นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว สามารถใช้หลักในการจัดทำสื่อของระดับประถมศึกษาได้แต่ความลึกซึ้งของเนื้อหาที่นำมาควรมีมากกว่า ลึกซึ้งกว่า ประเภทแถบภาพควรมีหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นการแสดงดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีตะวันตก ซึ่งรวมถึงโอเปร่าด้วย สิ่งหนึ่งที่สำคัญในระดับการศึกษานี้คือ หนังสือประกอบการค้นคว้าหรืออ่านประกอบ ผู้สอนดนตรีและห้องสมุดโรงเรียนควรมีการร่วมกันจัดหาหนังสือทั้งด้านทฤษฎี

สาขาต่างๆและโน้ตดนตรี สิ่งต่างๆเหล่านี้สามารถช่วยให้การเรียนดนตรีของผู้เรียนลึกซึ้งและพัฒนาไปได้อย่างมีขอบเขต

สื่อดนตรีในระดับมัธยมศึกษาควรเป็นสื่อดนตรีที่เป็นมาตรฐาน กล่าวคือ เป็นภาษาดนตรีที่ใช้กันทั่วไป แผนภาพและแผนภูมิต่างๆ จัดเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน สื่ออื่นๆที่ช่วยในการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ หนังสือ ซึ่งควรมีไว้ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหรืออ่านประกอบ ส่วนบทเพลงที่ใช้ในระดับมัธยมควรเป็นบทเพลงที่มีความยากพอๆกับระดับความสามารถของผู้เรียนและควรมีเพลงหลายๆประเภทให้ผู้เรียนได้ร้อง ได้ฟัง แต่มีความยาวได้มากและควรเป็นเพลงที่มีรูปแบบต่างๆซึ่งเป็นตัวอย่งที่ดี รวมทั้งบทเพลงอื่นๆที่ผู้เรียนเลือกมาศึกษา

คู่มือครู

(กรมวิชาการ, 2538, น.1-2) กล่าวว่า คู่มือครูนับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากสำหรับครูในการเป็นแนวทางหรือกำหนดในบางลักษณะไม่สามารถจะกระทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะสภาพท้องถิ่นแตกต่างกัน ดังนั้นคู่มือครูจะต้องเปิดกว้างให้กับครูผู้สอนสามารถปรับสภาพให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้

กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนดนตรีศึกษา

(กรมวิชาการ, 2539, น.10) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา ควรมีทั้งกิจกรรมในเชิงปฏิบัติและการบรรยาย ทั้งนี้ผู้เรียนอยู่ในวัยที่มีสมาธิพร้อมในการฟังบรรยายและเนื้อหาในระดับนี้ต้องอาศัยการเรียนการสอนโดยบรรยายมากขึ้น เพื่อสร้างพื้นฐานและแนวคิดให้กว้างไกลออกไปได้ในระยะเวลาสั้นจากการอธิบายของผู้สอน

ในด้านทักษะ ผู้เรียนควรใช้เวลาในห้องเรียนในการฝึกฝนทักษะต่างๆที่เรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ความถูกต้องในการเล่น ผู้สอนควรพัฒนาเทคนิควิธีเล่นหรือวิธีร้องของผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปด้วย มิใช่มุ่งแต่การสอนให้เล่นบทเพลงได้เพียงอย่างเดียว

ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในการศึกษาดนตรีในลักษณะวิชาทั่วไป ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสจัดทำสิ่งต่างๆที่ผู้สอนสั่งเพื่อความรู้อันแตกฉานและเปิดโอกาสศึกษาทั้งความเข้าใจและนำเสนอเนื้อหาสาระตามความคิดของตนเอง ซึ่งเป็นการปลูกฝังความคิดในเชิงสร้างสรรค์อันเป็นความต้องการของผู้เรียนในวัยนี้อย่างมากในอันที่จะมีอิสระในการคิดทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง

กิจกรรมนอกห้องเรียนในรูปของกิจกรรมพิเศษหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมอีกลักษณะหนึ่งที่เป็นในระดับมัธยมศึกษา เพราะช่วยให้ผู้เรียนสนใจดนตรีมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ทำให้ผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมเหล่านี้พัฒนาแนวคิดและทักษะดนตรีได้ลึกซึ้งมากขึ้น

วิชาดนตรีเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนได้ปฏิบัติงานหรือกิจกรรมได้มากเท่าใดยิ่งทำให้เกิดทักษะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ครูผู้สอนควรวิธีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อช่วยให้บทเรียนมีความหมายและได้ประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น

(นิออน สนิทวงศ์และคนอื่นๆ, 2524, น.127 – 130) กล่าวว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาดนตรีคือ

1. กิจกรรมทางด้านการเรียน เป็นกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมความรู้ ความสามารถ สติปัญญา ทักษะและการสร้างสรรค์ของนักเรียน ครูจัดได้หลายอย่างคือ

1.1 การรายงาน ปัจจุบันการสอนบางวิชา ครูอาจตั้งปัญหาขึ้นมาแล้วให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลโดยการทำเป็นรายงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมรายตัวหรือรวมกลุ่มก็ได้

1.2 การอภิปรายเป็นการส่งเสริมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตัวเอง อาจเป็นการชี้แจงเหตุผลของตัวเองหรือของกลุ่มตามที่ตกลงกันหรือแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบความแตกต่างของงานแต่ละชนิด ซึ่งครูผู้สอนตั้งปัญหาของแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน เมื่อค้นคว้าเหตุผลได้ก็ร่วมกันจัดอภิปรายในเนื้อหาของตน เปิดโอกาสให้กลุ่มอื่นซักถามแสดงความคิดเห็นหรือช่วยเพิ่มเติมให้ความคิดเห็นสมบูรณ์ขึ้น

1.3 การบรรยายและอธิบายายปฏิบัติของเด็กแต่ละกิจกรรมมุ่งหมายของครู คือความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจะเป็นรายตัวหรือรายกลุ่มก็ตาม เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วผู้เรียนสามารถอธิบายหรือบรรยายให้เพื่อนร่วมชั้นฟังและเข้าใจในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนเสร็จกิจกรรม อาจเป็นการบรรยายถึงหลักการที่นำมาใช้สร้างสรรค์ด้วยหรือผู้เรียนอาจยกตัวอย่างประกอบให้เพื่อนร่วมชั้นเข้าใจได้

1.4 การซักถามและสัมภาษณ์ กิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปค้นคว้าซึ่งครูผู้สอนใช้วิธีสอนแบบทดลอง สืบสวนและสอบสวน โดยการตั้งปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูล ผู้เรียนอาจจะต้องไปพบวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อซักถาม สัมภาษณ์หรือเชิญวิทยากรมาอภิปรายตามหัวข้อสำคัญของปัญหาได้

1.5 การวิเคราะห์และวิจารณ์งานดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และหลักการทางดนตรีไปใช้วิเคราะห์ผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียง สามารถวิจารณ์งานดนตรีได้อย่างถูกต้องและมีหลักเกณฑ์ แต่ครูต้องสอนหลักเกณฑ์การวิจารณ์ให้ผู้เรียนทราบก่อน

1.6 ปาฐกถาหรือโต้วาทีตามหัวข้อปัญหาที่ครูและนักเรียนร่วมกันตั้งขึ้น โดยใช้เวลาเรียนให้แบ่งกลุ่มรับฟังปัญหาของแต่ละกลุ่ม ไปค้นคว้าหาหลักฐานมาบรรยายหรือโต้แย้ง การแสดงผลงานเป็นแนวหนึ่งของการส่งเสริมทางด้านการเรียนจะทำให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อครูผู้สอน มีความรัก อยากก้าวหน้าต้องทำงานให้ดีขึ้น ต้องการ แสดงให้คนอื่นมองเห็นความสามารถของตน ต้องการให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่น เป็นคน รับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ เป็นการก้าวหน้าที่ทำให้เด็กเข้าใจตนเองในสังคมและ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่ดีได้

2. กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดที่สำคัญ คือ เด็กใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยนำประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับมาเป็นแนวคิด เด็กทุกคนมีความสามารถในการ แสดงออกทั้งสั้นและแนวคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน ฉะนั้นผลงานที่เด็กทำจะเกิดจากสติปัญญา ความพอใจของตนเอง

2.1 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัดของแต่ละบุคคล กิจกรรมชนิดจะเป็นกิจกรรมที่ แสดงออกได้ดีที่สุดสำหรับเด็กเป็นการส่งเสริมที่ตรงเป้าหมายและเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องประสงค์ของ เด็กด้วย ครูควรช่วยหาแหล่งค้นคว้า แนะนำวิทยากรที่มีความรู้ ความถนัดตรงกับกิจกรรมที่เด็กกำลัง กระทำอยู่จะเป็นการช่วยให้เด็กบรรลุผลสำเร็จตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอนได้

2.2 ให้เด็กมีโอกาสเลือกกิจกรรมที่ตนเองชอบ เด็กจะเลือกตั้งปัญหาและแก้ปัญหา เด็ก วิทยุชอบงานที่ทำทลายความสามารถของตนเองโดยที่ไม่ชอบงานที่ง่ายเกินไป ฉะนั้นกิจกรรมนี้เด็ก จะตั้งใจและสนใจเป็นอย่างมาก

2.3 จัดกิจกรรมที่สามารถเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ครูอาจเสนอแนวทางให้หา แหล่งวัสดุหรือให้เด็กรู้จักเก็บสะสมวัสดุหรือใช้เพื่อการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

2.4 การให้เด็กมีอิสระในการทำงานส่วนตัวและทั้งการทำงานกลุ่ม เด็กมีเสรีในการ ทำงานและในการแก้ปัญหาช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของเด็กกว้างขวาง ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม เด็กจะช่วยกันออกความคิด ช่วยกันทำงานด้วยความพอใจ ครูให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่ควบคุมเพียงแต่ ครอบงำๆ ไม่มีคำสั่งให้ปฏิบัติซึ่งเป็นลักษณะเผด็จการ

2.5 การให้ความใกล้ชิดสนิทสนมและเข้าใจในเด็กดูแลให้ทั่วถึงได้ถามทุกข์สุข ถาม การทำงาน เป็นที่ปรึกษาได้เท่าเทียมกันทุกคน จะทำให้เด็กศรัทธาเกิดความเชื่อมั่นและเต็มใจทำงาน ตามความพอใจจะทำให้ก้าวหน้าและเกิดทัศนคติที่ดีมีความสุข

2.6 ความยุติธรรมเที่ยงตรงเป็นสิ่งที่เด็กวัยรุ่นต้องการ ครูจะต้องให้ความเสมอภาคแก่ เด็กทุกคนและให้เด็กเห็นความใกล้ชิดสนิทสนมของครูกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน การทำกิจกรรม และผลงานที่เด็กได้ทำด้วยตนเอง ครูต้องไม่ทำให้

3. กิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจและเสริมกำลังใจ เป็นการช่วยให้วิชาคณิตศาสตร์ศึกษาเป็นวิชาที่ น่าสนใจและสร้างความกระตือรือร้นแก่เด็ก รวมทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความต้องการเรียนรู้ด้วยความ ขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนของครูและนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1 การพาไปศึกษานอกสถานที่ เป็นการนำเด็กไปสู่ที่แปลกใหม่ ไม่จำเป็นเรียนเฉพาะในห้องเรียน จะทำให้เด็กรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวเด็กจะไม่เบื่อหน่ายและจะสนใจตื่นตัวกับประสบการณ์ใหม่เป็นอย่างมาก

3.2 การเชิญวิทยากรมาพูดหรือสาธิต เป็นการช่วยให้เด็กตื่นตัวกับกิจกรรมใหม่ๆ ครูควรถือเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนให้เด็กเก็บข้อมูลทำรายงานส่ง นำมาอภิปรายหรือวิจารณ์ในเวลาเรียนครั้งต่อไปได้

3.3 การติชม เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเหตุผล ชอบความยุติธรรม และเป็นวัยที่เชื่อมั่นในตนเองเป็นอย่างมาก การติชมจึงเป็นการกระทำที่ครูควรระมัดระวังไม่ให้เสียความยุติธรรม ต้องตรงไปตรงมา ใครดีต้องว่าดี เสียต้องว่าเสียและต้องมีเหตุผลมีหลักการมายืนยันจึงจะได้ผลดี เด็กจะพยายามแก้ไขปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น การติชมควรเป็นส่วนตัวและไม่ใช้คำพูดที่ทำให้เด็กหมดกำลังใจ

3.4 การให้รางวัล ควรมิกิจกรรมการประกวดแข่งขัน การยกย่องให้รางวัลแก่เด็กเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจและพยายามทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีขึ้น เด็กจะไม่เบื่อการเรียนและการปฏิบัติงาน การตัดสินควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ การประกวดแข่งขันควรเป็นไปในทางส่งเสริมความคิด ความก้าวหน้าของสังคม ความรู้สึกเป็นพลเมืองดี ความก้าวหน้าทางดนตรีและส่งเสริมสัจธรรม หลักธรรม ศีลธรรม รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ปรับปรุงและพัฒนาศิลปะของชาติด้วย

กระบวนการเรียนรู้

(ทวิชชัย ชัยจิราขยากุล, 2537, น.52 -54) กล่าวว่า ในการสอนดนตรี ครูผู้สอนต้องเห็นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ด้านดนตรีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง นอกเหนือจากที่ผู้สอนเข้าใจในหลักสูตร จุดมุ่งหมายวิธีสอน พัฒนาการและจิตวิทยารวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของเด็ก

1. ลักษณะการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ทาง ได้แก่

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ไม่รู้ให้รู้และเข้าใจ การสอนดนตรีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการสอนที่ต้องใช้เหตุผลความจริง ความถูกต้องสำหรับเด็กวัยรุ่น ซึ่งต้องนำไปเกี่ยวข้องกับสังคมและสภาพของสังคมมาหาข้อสรุป (Deductive) เป็นการนำธรรมชาติและประสบการณ์หลายด้านมาใช้ให้สอดคล้องกับสังคม เพราะความรู้ ความเข้าใจในดนตรี ธรรมชาติเป็นพื้นฐานสำคัญทางสุนทรียภาพ

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะ (Psychomotor Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะในการคิด การพูด การปฏิบัติ การฝึกฝนการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องดำเนินการในเรื่องบทเรียน การให้งานปฏิบัติคือการตั้งปัญหาให้เด็กแก้ไขได้ เด็กสามารถวิจารณ์เป็น เด็กยอมเข้าใจและแก้ปัญหาของตนได้

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง ผลจากการศึกษาค้นคว้าที่ฝังแน่นในตัวบุคคลที่ศึกษาคือ สุนทรียภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานการช่วยให้สังคมอยู่ในระดับที่ดีถือว่าคนตรีเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมนิสัยสร้างสรรค์แก่มนุษย์

2. จิตวิทยาการเรียนรู้ ด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ทฤษฎี คือ

2.1 ทฤษฎีต่อเนื่อง (Connection Theory) เป็นทฤษฎีของธอร์ดริค (Thorndike) ซึ่งวางกฎไว้ 3 ข้อ คือ

2.1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้รวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ปะสาท สมอง กล้ามเนื้อ ที่จะเชื่อมโยงความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2.1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง กฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้ และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์ กฎแห่งการฝึกหัดประกอบด้วยกฎแห่งการใช้ (Law of Use) หมายถึง การฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรและไม่ลืมและกฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) หมายถึง การไม่ได้ฝึกฝนหรือไม่ได้ทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ความมั่นคงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลงไม่ดีเท่าที่ควรหรืออาจทำให้ความรู้นั้นลืมเลือนไปได้

2.1.3 กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) หมายถึง กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจเมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจจะทำให้การเรียนรู้ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมีความเข้มแข็งมั่นคง ในทางกลับกันหากอินทรีย์ไม่ได้รับความพอใจ การเรียนรู้ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจะลดลง

2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory) เป็นทฤษฎีของพาฟลอฟ (Pavlov) นักจิตวิทยาชาวรัสเซียซึ่งบอกถึงสิ่งสำคัญของจุดกระตุ้น (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) และมองเห็นความสำคัญของแรงกระตุ้นภายนอกในรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการจัดห้องเรียนหรือจัดนิทรรศการ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง บรรยากาศในการเรียนทั้งผู้สอนและผู้

ผู้เรียนเป็นกันเอง มีเสรีภาพในการทำงาน สภาพห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีสื่อการเรียนการสอน ผลงานที่เร้าใจเป็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น

2.3 ทฤษฎีเกสทอลท์ (Gestalt Theory) เป็นทฤษฎีเกสทอลท์ (Gestalt) ชาวเยอรมัน มีความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้ของคนเราว่าจะแยกเป็นส่วนย่อยไม่ได้รับรู้เป็นส่วนร่วมซึ่งเป็นความจริงทางการเรียนการสอนจึงเน้นตามความเชื่อของเกสทอลท์ เพราะสังเกตเห็นได้ว่ามีความถูกต้องในเหตุผลสูงทำให้เกิดความเชื่อในทฤษฎีรูปและพื้น (Figure and Ground) ซึ่งทั้งรูปและพื้นเป็นสิ่งสำคัญและสอดคล้องแยกกันไม่ได้หรือขาดความสำคัญของสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้ เด็กสามารถรับรู้ในสภาพส่วนรวมมากกว่าสิ่งปลีกย่อย ฉะนั้นการสอนดนตรีจึงควรสอนจากส่วนรวมมาหาส่วนย่อย

3. การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การถ่ายโยงการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเป็นความพยายามการคิดค้นการเรียนการสอนที่มีผลต่อสังคมและต่อชีวิตจริงของเด็ก เป็นการโยงความรู้ความเข้าใจจากการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงการถ่ายโยงความรู้แบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ

3.1 การมีลักษณะที่เหมือนกัน (Identical Element) การเรียนศิลปะ ดนตรีมีลักษณะคล้ายกันที่วิชาเรียน เด็กอาจถ่ายโยงความรู้จากอีกวิชาหนึ่งไปสู่อีกวิชาหนึ่ง เป้าหมายการเรียนศิลปศึกษาไม่ใช่การฝึกช่าง แต่เป็นการเรียนเพื่อวางพื้นฐานสำหรับเด็กทุกคนเท่านั้นเอง

3.2 การมีสูตรและข้อสรุป (Generalization) วิชาดนตรีไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว การที่จะสรุปเนื้อหาเพื่อถ่ายโยงไปสู่ชีวิตจริงยังไม่ได้ เพราะวิชาดนตรีอยู่ในแขนงของสุนทรียศาสตร์ โดยการถ่ายโยงไปในชีวิตจริงนั้นไม่ได้ผลการสอนดนตรีศึกษาเป็นผลทางความคิดซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ใดๆ

3.3 การมีขบวนการ (Process) การจัดการขบวนการถ่ายโยงเป็นการเหมาะสมกับวิชาดนตรีเพราะการจัดการขบวนการที่กว้างหรือเป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหา เน้นการสร้างสรรค์ การวิจารณ์และสามารถถ่ายโยงไปใช้กับชีวิตจริงได้

(สายสุริย์ จตุกุล, 2528, น.28) กล่าวถึง ทฤษฎีทางการวิเคราะห์การรับรู้ทางศิลปะในสาขาดนตรีจากโครงสร้างวิเคราะห์ทฤษฎีของ จูน คิง แม็ก ฟี (June King Mc Fee Percepton Theory) ดังนี้

1. เด็กจะต้องมีทัศนคติที่ดีที่มีความเต็มใจและความพร้อม เด็กวัยนี้มีประสบการณ์ทั้งทางสภาพแวดล้อมและทางศิลปะดนตรี มีความรู้ความเข้าใจเหมาะสมกับวุฒิภาวะ มีความพร้อมและมีทัศนคติที่ดีต่อศิลปะดนตรี

2. จิตวิทยาทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีอิทธิพลต่อเด็กสภาพแวดล้อมภายนอกหมายถึง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนดนตรี

สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวของเด็ก เช่น ความรู้สึก (Feeling) ความกระตือรือร้น (Anxiety) ความสำเร็จ (Success) ความล้มเหลว (Failure) และความพอใจ (Pleasure)

3. ความสามารถและปัญหาเฉพาะบุคคล เป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งของเด็กที่จะทำให้การรับรู้จุดหมายทางปรัชญารวมทั้งเขavnั้ไหวพริบด้วย

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การเรียนดนตรีจะประสบผลสำเร็จดีเมื่อได้ผ่านขั้นตอนทั้ง 3 ลักษณะและเมื่อได้รับสิ่งเร้า คือ ประสบการณ์ให้แก่เด็กเด็กจะคิดสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบของการทำงานผลงานนั้นก็จะสะท้อนเข้าสู่ตัวเด็กและฝังแน่น

กระบวนการเรียนการสอน

ความหมายของกระบวนการเรียนการสอน

(ฮอฟเฟอร์, Hoffer, 1976, น.189) กล่าวว่า การสอนจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับทักษะในการสอน ความเข้าใจระบบการเรียนการสอนและการใช้จิตวิทยาของครูตลอดจนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

(ลออ การุณยะวณิชและคนอื่นๆ, 2527, น.19 – 24) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาและความคิดของผู้เรียน คือ การเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มาตั้งแต่เกิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นคิดและปฏิบัติการด้านนามธรรมเป็นขั้นสุดท้ายของพัฒนาการ ความคิดของครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนสนใจแก้ปัญหาด้วยเหตุผล มีการตั้งสมมติฐานแบบอนุมาน การใช้ประโยคประพจน์ การคิดแบบสะท้อนกลับ การควบคุมตัวแปรและการสร้างสรรค์ โดยใช้คำถามจากรูปธรรมสู่นามธรรม ให้สร้างเกณฑ์การจำแนกประเภท ให้เสรีภาพในขอบเขต เพื่อแสดงความคิดสร้างสรรค์ การสืบเสาะ การแก้ปัญหา และให้โอกาสวิพากษ์วิจารณ์ความคิดแต่ละบุคคลอย่างมีเหตุผล

(สังัด อุทรานนท์, 2532, น.58 – 59) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเตรียมความพร้อม กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมทักษะและกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

(อุษา สบฤกษ์, 2536, น.88) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นการนำหลักสูตรไปใช้หรือการแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ประกอบด้วยการจัดทำแผนการสอน จัดหาคู่มือครูแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อกับการเรียนรู้ ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับแนวความคิด

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหา เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาที่เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการสอน เช่น ซักถาม ปฏิบัติ จะมีการตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน มีการประเมินผลเพื่อนำไปเป็นข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งกิจกรรม

เหล่านี้จะเป็นไปตามจุดประสงค์ของกิจกรรมอย่างกว้างขวางเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในการสอน

การวัดผลและประเมินผล

ความหมายและประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผล

(สถาพร ชันโต, 2536, น.5) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การพิจารณาคูณค่าของสิ่งที่ได้จากการวัดโยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

(พนัส หันนาคินทร์, 2524, น.206) กล่าวว่า ในการประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จัดหาเครื่องมือที่จำเป็น กำหนดระเบียบวิธีประเมินผล และจัดกิจกรรมนิเทศ เพื่อส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจน

(วิชัย ราษฎร์ศิริ, 2526, น.27) กล่าวว่า ในการวัดผลและประเมินผลครูผู้สอนต้องดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทุกระยะ โดยเลือกใช้เครื่องมือให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน

(พรพิมล พงศ์สุวรรณ, 2531, น.13) ได้สรุปประโยชน์การประเมินผลการจัดการเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ครูอาจารย์ผู้สอนทราบระดับความสามารถ ทราบปัญหา ทราบพัฒนาการแต่ละด้านของผู้เรียนและทราบคุณภาพการสอนของครูซึ่งจะได้เป็นข้อมูลวางแผนการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป ด้านการแนะแนวใช้วินิจฉัยความสามารถ สำนวจความถนัด ความสนใจและปัญหาของผู้เรียน เพื่อประกอบการจัดแนะแนวในการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพของผู้เรียน ด้านการบริหาร ทำให้ทราบสถานภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา และวางแผนพัฒนาและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาและด้านการวิจัย ทำให้มองเห็นปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหาความจริง ค้นหาสาเหตุของปัญหา และแก้ปัญหาได้ตรงสาเหตุอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีศึกษา

(กรมวิชาการ, 2540, น.73 – 75) ให้แนวทางเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีศึกษาโดยควรคำนึงถึงโครงสร้างของสาระดนตรีเป็นหลักร่วมกับหลักของการวัดผลและประเมินผล ในกรณีวิชาดนตรีควรมีการวัดผลทั้งทางด้านเกี่ยวกับเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรีและเจตคติของผู้เรียนต่อดนตรี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความซาบซึ้งในดนตรีด้วย ส่วนในด้านหลักการของการวัดผลและประเมินผลมีดังนี้

1. การประเมินเนื้อหาดนตรี

เนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี สามารถประเมินได้โดยการใช้การทดสอบในรูปของข้อสอบลักษณะต่างๆได้ เนื่องจากการประเมินผลทางด้านเนื้อหา แนวคิด มิได้เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติ เช่น การร้องหรือการเล่น นอกจากนี้สิ่งที่สามารถวัดได้ในลักษณะของเนื้อหาเช่นกันคือ ทักษะการฟัง ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบเพราะเป็นทักษะที่สามารถแสดงออกได้ โดยเฉพาะการประพันธ์สามารถวัดได้โดยการใช้ผู้เรียนประพันธ์คล้ายกับการเขียนเรียงความได้นอกเหนือไปจากการวัดสร้างสรรค์ในเชิงทักษะ เช่น การสร้างสรรค์ทำทางประกอบเพลง การเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ประกอบทำนองหรือการแต่งเติมทำนองโดยการร้องหรือการเล่น กล่าวได้ว่า การประเมินผลการสร้างสรรค์ควรประเมินทั้งในด้านการใช้แบบทดสอบและการปฏิบัติด้วย

การประเมินผลเนื้อหาทางดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ในแง่ต่างๆ ความเข้าใจและแนวคิดรวมทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินผลด้วยคำอัตราส่วน จำนวนข้อหรือจำนวนคะแนนของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเห็นความสำคัญของส่วนใดมากกว่ากัน ซึ่งความยาก ความลึกซึ้งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน

2. การประเมินทักษะดนตรี

การประเมินทักษะดนตรีเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติซึ่งสามารถกระทำได้สองลักษณะตามประเภทของการปฏิบัติดนตรี คือ การปฏิบัติเดี่ยวและการปฏิบัติกลุ่ม การประเมินผลทักษะทางดนตรีมักมุ่งเน้น ไปสู่การปฏิบัติเดี่ยวมากกว่ากลุ่มเนื่องจากการประเมินผลภาคปฏิบัติ กระบวนการประเมินผลจึงต้องกระทำเป็นรายบุคคลและต้องใช้เวลาช่วยในเรื่องของการเรียนการสอน ดังนั้นในการวางโครงการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินผลทักษะทางดนตรีไว้ด้วย และควรประเมินผลทักษะต่างๆครบทุกประเภทตามที่ได้สอนไป กล่าวคือ ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่านและการสร้างสรรค์

การวัดผลทักษะทางดนตรีควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วน คือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะและคุณภาพของการปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะแม้ว่าจะบรรเลงเพลงเดียวกันนักดนตรีสองคนย่อมมีลีลาเป็นของตนเอง ซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึกและสัมผัสกับความแตกต่างเชิงคุณภาพของการบรรเลงดนตรีได้ ในการวัดผลทักษะดนตรีควรวัดทักษะในเชิงประมาณและเชิงคุณภาพ เชิงประมาณ ได้แก่ ทักษะที่เรียนควรปฏิบัติได้หลังจากเรียนรู้ไปแล้ว เช่น การร้องเพลงลมหนาว หรือการอ่านโน้ตและทำสัญญาณมือเพลงลมหนาวได้ ส่วนเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความไพเราะของการร้องเพลง การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและลีลาการทำสัญญาณมือ

3. การประเมินเจตคติคนตรี

การประเมินผลเจตคติคนตรีจัดเป็นการประเมินผลอีกลักษณะหนึ่ง เพราะรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรีย์และความซาบซึ้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตและอารมณ์ซึ่งผู้เรียนอาจจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัดหรือไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมก็ได้ ดังนั้นในการวัดผลเจตคติคนตรีจึงควรหาวิธีการที่จะวัดเจตคติของผู้เรียนให้ได้อย่างแท้จริงเท่าที่จะทำได้ ซึ่งในบางครั้งข้อมูลที่ได้มาอาจจะถูกต้องแต่ก็มีโอกาสผิดพลาดได้เพราะเจตคติเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องแสดงออกอย่างชัดเจน

วิธีการประเมินเจตคติคนตรีควรเป็นวิธีการสังเกต สัมภาษณ์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงเจตคติที่ตนมีต่อคนตรีออกมาและควรเป็นการประเมินที่กระทำอย่างสม่ำเสมอเป็นลักษณะของการประเมินผลเชิงกระบวนการทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้

ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

(สมนึก อุ่นแก้ว, 2538, น.91 – 92) กล่าวว่า “การวัดผล” และ “การประเมินผล” มักใช้คู่กัน และในบางครั้งก็ใช้แทนกันอย่างไรก็ตามในการวัดผลความหมายที่แท้จริง คือ การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผลการเรียนเป็นอย่างไรซึ่งมักมีค่าเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลรวมถึงการได้ค่าจากการวัดมาแล้วและประเมินค่าจากการวัดออกมาเป็นรูปของคุณภาพว่าดีมากน้อยเพียงไรจึงเห็นว่าการประเมินผลมีความหมายมากกว่าคำว่า การวัดผล

(กรมวิชาการ, 2531, น.12) กล่าวว่า การประเมินผลอาจเป็นผลเชิงปริมาณซึ่งได้มาจากการวัดจากการประเมินค่าหรืออาจเป็นผลเชิงคุณภาพซึ่งข้อมูลที่ได้มามีได้มาจากการวัดและประเมินค่า ในกรณีนี้การประเมินผลอาจจะต้องอ้างอิงการวัดผลซึ่งเป็นเรื่องของปริมาณจึงเห็นได้ว่าการประเมินผลมิได้สองลักษณะคือ การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการใดๆที่จะทำให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรม ซึ่งนักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตนเองอยู่แล้วหรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบการเร้าออกมา เช่น แบบทดสอบที่ได้ออกมาในรูปของคะแนน การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเอาข้อมูลต่างที่ได้มาจากการวัดมาประเมินค่าหรือตีราคาอีกชั้นหนึ่งซึ่งต้องใช้วิจารณญาณของผู้ที่ประเมินด้วยจึงจะสรุปออกมาดีหรือเลวหรือนำคะแนนการสอบประเมินค่าระดับคะแนน เป็นเกรดหรือสอบได้หรือสอบตก

(วิชัย ราษฎร์ศิริ, 2526, น.67) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนควรทำทั้ง 3 ชั้น คือ

1. การประเมินผลก่อนการเรียน (Pre – Evaluation) การประเมินผลเพื่อดูพื้นฐานผู้เรียนว่ามีพื้นฐานเดิมมากน้อยเพียงไรเพื่อจะได้ช่วยสร้างพื้นฐานให้เสียก่อนอันเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนหรือจัดสถานการณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน

2. การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการสอนของครู พัฒนาการเรียนของนักเรียน พัฒนาหลักสูตร ถือว่าเป็นกาประเมินผลส่วนย่อยมักประเมินผลหลังการสอนเมื่อเรียนจบบทเรียนหนึ่งบทหรือสองบทแล้วสอบ เรียกว่า การสอบย่อย (Formative Test) แล้วนำผลมาประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอนของครู การเรียนของนักเรียนและพัฒนาหลักสูตร

3. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจ ใต้ – ตก หรือให้ระดับคะแนน (Grade) เป็นการประเมินผลรวบยอด การประเมินผลตัดสินผลการเรียนนี้ต้องใช้วิธีการวัดผลหลายวิธีด้วยการระมัดระวังยุติธรรม ข้อสอบต้องเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

(บุญชม ศรีสะอาด, นิภา ศรีไพโรจน์และนุชานา ทองกี, 2528, น.122-123) กล่าวว่า การประเมินผล ครูต้องประเมินผลการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1. ประเมินผลด้านกิจกรรม สำหรับกิจกรรมที่ต้องประเมินมี 2 ประการ ได้แก่

1.1 ด้านพฤติกรรม ครูต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าในแต่ละกิจกรรมมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างไร พฤติกรรมที่พึงประเมิน ได้แก่

1.1.1 เวลาเรียน

1.1.2 ความสนใจ

1.1.3 การแสดงความคิดเห็น

1.2 ด้านผลงาน ครูต้องพิจารณาผลงานกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำว่าสนองตอบต่อพฤติกรรมหรือไม่อย่างไร โดยพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1.2.1 รูปแบบ

1.2.2 ความสนใจและการเอาใจใส่ต่อกิจกรรม

1.2.3 การแสดงความคิดเห็น

2. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ครูต้องประเมินผลทางด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ฯลฯ โดยใช้แบบทดสอบต่างๆเช่น

2.1 การทดสอบปากเปล่า

2.2 การทดสอบด้วยอัตรัย

2.3 การทดสอบด้วยข้อสอบปรนัย

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลวิชาคณิตศึกษา

(ระดับ เรื่องมาลัย, 2524, น.145-146) กล่าวว่า เกณฑ์การให้ระดับค่าคะแนนทางคณิต ซึ่งการประเมินผลการเรียนคณิตควรพิจารณาหลังจากได้คะแนนจากการวัดผลด้านต่างๆมาแล้ว ได้แก่ เนื้อหา ทักษะและเจตคติจะมาถึงการประเมินดีค่าคะแนนออกมาในลักษณะของการตัดสินค่าว่าผู้เรียนแต่ละคนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับใด โดยปกติการประเมินผลมักนำเสนอในรูปแบบเกรด A B C D และ F ซึ่งเกณฑ์ของการตัดสินว่าคะแนนมากน้อยเท่าไร ควรจะได้เกรดอะไรนั้นขึ้นอยู่กับเกรดในสองลักษณะ คือ การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์และการตัดสินประเมินผลอิงกลุ่ม ดังนี้

1. การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินที่ผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์หรือระดับคะแนนเท่าไรจะได้เกรดใดไว้แล้ว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ตายตัว เช่น ต้องได้คะแนน 80 ขึ้นไปถึงได้ A เป็นต้น การใช้เกณฑ์แบบนี้ในบางครั้งอาจจะไม่มีผู้ใดได้ A เลย เพราะไม่มีผู้ใดทำคะแนนได้ถึง 80 คะแนน

2. การตัดสินประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์การประเมินที่ผู้สอนใช้กลุ่มผู้เรียนเป็นเกณฑ์ซึ่งอาจใช้ค่าทางสถิติเข้ามาช่วยในการหาอันดับคะแนนทั้งหมด การประเมินผลเช่นนี้ในการประเมินผลทุกครั้งจะมีผู้ได้ A จำนวนหนึ่ง เพราะผู้สอนช่วยคะแนนสูงสุดซึ่งประเมินค่ามาเป็นเกรดจะต้องเป็นเกรด A

นอกจากนี้ในการประเมินผลอาจใช้เกณฑ์การประเมินทั้งสองประเภทควบคู่กันไปได้ในบางโอกาสตามที่ผู้สอนเห็นว่าสมควรและยุติธรรมกับการประเมินผลในครั้งนั้นๆ ข้อสำคัญคือผู้สอนควรวางเกณฑ์การประเมินผลไปก่อนที่จะมีการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมของผู้เรียนไม่ควรกำหนดเกณฑ์หลังการทดสอบหรือการวัดผลแล้ว

(ชวาล แพรัตกุล, 2530, น.120-123) กล่าวว่า เกณฑ์ในการประเมินผลคณิตเป็นการวัดเกี่ยวกับเนื้อหา ทักษะและเจตคติคณิต ซึ่งการประเมินผลคณิตในแต่ละหัวข้อนั้นมียละเอียดแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของหัวข้อทั้งสามอย่างไรก็ตามมีหลักการที่เหมือนกัน คือ ควรคำนึงถึงเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ ของเครื่องมือหรือวิธีการเก็บข้อมูลซึ่งก็คือการวัดผลโดยทั่วไปเนื้อหาคณิตสามารถใช้แบบทดสอบวัดได้ อันเป็นวิธีการที่สะดวกมีความเชื่อถือและความเที่ยงตรงมากถ้าข้อสอบนั้น ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์มาแล้ว ข้อทดสอบที่ใช้กันอยู่มีสองประเภท คือข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย ซึ่งข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบทั้งสองประเภทนี้ ควรอย่างยิ่งที่ผู้สร้างแบบทดสอบจะได้ศึกษาก่อนใช้เพื่อการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการวัดทักษะทางคณิต วิธีการที่ใช้ควรจะเป็นการทดสอบรายบุคคลเพื่อให้ได้ผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวัดเจตคติซึ่งเป็นสิ่งที่วัดได้ยากที่สุดควรใช้วิธีการ

ต่างๆ รวมทั้งระยะเวลาตลอดการเรียนการสอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลสำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้การประเมินผลที่มักใช้กันอยู่เสมอคือ เกณฑ์การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์และเกณฑ์การประเมินผลแบบอิงกลุ่มซึ่งเกณฑ์ทั้งสองลักษณะสามารถใช้ประเมินค่าการวัดได้เหมือนกันขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเลือกใช้เกณฑ์ใดว่าเหมาะสมในการนำมาใช้กับผู้เรียนของตน หลักการสำคัญในการประเมิน คือ ควรให้การประเมินเป็นไปอย่างยุติธรรมและถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด เพราะผลจากการประเมินจะเป็นตัวชี้ความสามารถของผู้เรียนรวมถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนด้วยการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษานั้นเพื่อมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงาน มีผลงานที่ก้าวหน้าตามความถนัดของแต่ละบุคคลการเรียนดนตรีศึกษานั้นความเจริญงอกงามมีขอบเขตกว้างมากกว่าการศึกษาในด้านอื่นๆ ในการวัดพัฒนาด้านต่างๆของผู้เรียนเป็นการวัดเพื่อหาข้อมูลเพื่อประเมินผลแต่ละด้าน ดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย (Physical Growth) มีความสามารถในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้อย่างคล่องแคล่วว่องไว มีความแม่นยำแน่นอน การปฏิบัติงานเป็นการแสดงออกที่สามารถวัดผลได้จากทักษะ การใช้เทคนิคต่างๆและจากลักษณะของผลงานที่สำเร็จ

2. พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional Growth) มีความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยการทำงานโดยอิสระ แสดงถึงสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดีซึ่งช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองตั้งใจในการทำงานรวมถึงพัฒนาการทางด้านบุคคลด้วย ทั้งสามารถสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาการทางสังคม (Social Growth) มีความสามารถในการทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รู้จักเป็นประชาธิปไตย รู้จักหน้าที่รับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและมีความเข้าใจในความต้องการของผู้อื่น

4. พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Growth) มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างฉลาดและถูกต้อง ทำกิจกรรมให้สำเร็จได้ด้วยดีอย่างมีหลักการและถูกต้อง

5. พัฒนาการทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Growth) มีความรู้ความเข้าใจในงานศิลปะ เข้าใจในหลักความงามและธรรมชาติ สามารถแสดงความคิดเห็น บรรยายวิจารณ์ โดยใช้หลักการศิลปะได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. พัฒนาการสร้างสรรค์ (Creative Growth) มีความสามารถในการแก้ปัญหา เปลี่ยนแปลงปรับปรุง คิดริเริ่ม วางแผนได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นแสดงความคิดก้าวหน้าอย่างเชื่อมั่นในตนเอง

7. พัฒนาการทางการรับรู้ (Perceptual Growth) มีความสนใจ กล้าแสดงออก บรรยายอภิปราย ใช้เหตุผล และสนองหลักการด้านความงามของคนตรีอย่างถูกต้องเหมาะสมเข้าใจและแสดงความรู้ได้อย่างมั่นใจ

(ชาชูชัย อินทรประวัตติ, 2534, น.147) กล่าวว่า ในการวัดผลนอกจากจะวัดพัฒนาการทางด้านต่างๆแล้วยังต้องวัดพฤติกรรมด้านต่างๆด้วยความยุติธรรมและสรีทธาต่องานของเด็ก การสังเกต การทดสอบ สัมภาษณ์ใช้ในการวัดผลทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge)
2. ด้านความเข้าใจในคุณค่า (Understanding)
3. ด้านความคิด (Thinking)
4. ด้านทัศนคติ (Attitude)
5. ด้านทักษะ (Skill)
6. ด้านการนำไปใช้ (Application)
7. ด้านความสนใจ (Interesting)
8. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence)
9. ด้านการแสดงออกอย่างอิสระ (Free Expression)
10. ความสัมฤทธิ์ (Achievement)

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535, น.141-142) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ศึกษามีหลายลักษณะแบ่งออกได้ดังนี้

1. การทดสอบ (Testing) เป็นวิธีการวัดผลที่สำคัญและใช้มากในการวัดพฤติกรรมทางสมอง (Cognitive domain) การทดสอบจะช่วยให้ทราบสมรรถภาพของผู้เรียนและผู้สอนอันเป็นหลักสำคัญในการวัด โดยแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ ความเข้าใจและทักษะ

1.2 แบบทดสอบวัดความถนัด (Attitude Test) เป็นแบบทดสอบที่วัดความถนัดทางการเรียน โดยเฉพาะหรือวัดสมรรถภาพของนักเรียนว่าถนัดทางใด

1.3 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติ (Performance Test) เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถทางการทำงาน ทำกิจกรรม วัดทักษะของนักเรียน โดยการปฏิบัติจริงเพื่อคุณลักษณะการทำงาน ความสามารถและผลงานที่สำเร็จ

1.4 แบบทดสอบวัดบุคคลและสังคม (Personal and social Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกลักษณะ วัดการทำงานรวมกลุ่ม โดยวัดทัศนคติ ความรู้สึก การปรับตัวความสนใจและความตั้งใจ

2. การสังเกต (Observation) ใช้ตั้งแต่เริ่มบทเรียนจนถึงขั้นสุดท้าย ครูเป็นผู้สังเกตความสนใจ ตั้งใจต่อการสอนของครูความตั้งใจทำงานเฉพาะตัวและงานกลุ่มของเด็ก

3. การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากันอย่างมีจุดหมายยอมทำให้พบข้อเท็จจริงบางประการได้ เช่น บุคลิกภาพ ท่วงทีวาจา ปฏิภาณไหวพริบ ทักษะคิด นิสัยบางประการจากคำพูดหรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

4. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการวัดความรู้สึก (Affective Domain) ความคิดเห็นความสนใจ ทักษะคิด บางครั้งใช้คู่กับการสัมภาษณ์

5. การตรวจผลงาน (Checking) เป็นการวัดผลจากผลงานสำเร็จทำให้ครูได้ทราบความก้าวหน้าของนักเรียน การแก้ปัญหา ความถูกต้อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สภาพและปัญหาการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา

(รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2527, น.155) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งถือเป็นวิชาที่มีลักษณะเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยวิธีการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการและการบูรณาการ จำเป็นต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีความเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงความรู้ในพื้นฐานของศาสตร์อย่างแท้จริง รวมทั้งต้องมีทักษะการสอนที่ดีจะทำให้การสอนบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็มีความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขานั้นๆ เมื่อครูผู้สอนขาดความพร้อมในคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ยอมทำให้ประสบปัญหาการสอนติดตามมาจนกลายเป็นปัญหาต่อเนื่อง ยากที่จะทำการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรได้ จากแนวปฏิบัติที่กล่าวมาจึงเป็นปัญหาสำคัญของครูผู้สอนที่จะปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนตามกระบวนการหากไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือชี้แนะจากฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2539, น.1-2) ได้กล่าวถึง สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา โดยให้เหตุผล คือ ประการแรกหลักสูตรไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เด่นชัดหลักสูตรยังคงเสนอเนื้อหาที่แยกกระหว่างทัศนศิลป์และดนตรีเช่นเดิม คำอธิบายที่กล่าวในหลักสูตรมุ่งเน้นเฉพาะจุดประสงค์และเนื้อหาเท่านั้น ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ในการสอนวิชานี้ ประการที่สอง เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันแต่ไม่เด่นชัด เนื่องจากไม่รู้ว่าส่วนใดจะนำมาบูรณาการกันได้บ้าง ผู้สอนจึงยึดแนวปฏิบัติเดิม คือ ต่างคนต่างสอนโดยแบ่งเวลาออกเป็นส่วนๆ ประการที่สามเรื่องเวลา ซึ่งวิชาคณิตศาสตร์เน้นการปฏิบัติค่อนข้างมาก จึงทำให้ยากที่จะสอนสิ่งต่างๆในเวลาจำกัด ประการที่สี่ หนังสือประกอบการสอนมิได้ให้แนวคิดและแนวปฏิบัติถึงความสัมพันธ์ของวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ประการที่ห้า เรื่องของการประเมินผลได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามจุดประสงค์รายวิชาซึ่งเป็นของใหม่เช่นกัน

(สุดใจ ทศพรและโชค เก่งเขตรกิจ, 2540, น.12) กล่าวว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียนและที่เรียน เนื่องจากครูจะเป็นผู้พัฒนาองค์ประกอบอื่นๆและยังเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยตรงอีกด้วย ผู้เรียนจะเรียนรู้และพัฒนาอย่างสูงตามศักยภาพของตนหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนมากกว่าขึ้นอยู่กับหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งครูมิใช่มีบทบาทหน้าที่แต่เพียงทำการสอนเท่านั้น แต่ครูยังต้องเป็นผู้กำหนดเนื้อหา หลักสูตรวางแผนการสอน กำหนดแนวการสอน เขียนแผนการสอน รวมถึงเลือกเทคนิควิธีการสอนและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับบทเรียนและเนื้อหาใช้ได้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

(อรวรรณ ขมวัฒนา, วันชัย ขมวัฒนาและกิตติกา ดังธนกานนท์, 2523, น.123-127) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมศึกษาในส่วนกลาง พบว่า วิชาดนตรีศึกษามีส่วนสนับสนุนดนตรีไทย โดยนักเรียนได้รับรู้ด้านดนตรีศึกษาเน้นหนักทางทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ อุปสรรคในการเรียนการสอนดนตรีไทยในทัศนะของอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารที่สำคัญที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องดนตรีซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคการเรียนการสอนดนตรีไทยของนักเรียน ซึ่งต่างให้ข้อคิดเห็นว่า ปัญหาการเรียนที่สำคัญ คือ ขาดเครื่องดนตรีฝึกซ้อม ขาดผู้สอนเฉพาะสาขาวิชาและขาดสถานที่เฉพาะ สาเหตุจุดจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้นักเรียนเล่นดนตรีเป็น คือ การมีพื้นฐานมาตั้งแต่เด็กหรือเรียนมาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาและพบว่า ความถนัดดนตรีไทยของอาจารย์ผู้สอนดนตรีศึกษามีผลต่อการเล่นดนตรีไทยของนักเรียน ดังนั้นในการส่งเสริมสนับสนุนดนตรีไทยเพื่อเพียงพุนั้น ผู้บริหารการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อดนตรีไทย โดยการจัดสรรงบประมาณซื้อเครื่องดนตรีให้มากขึ้นและควรเน้นการสอนดนตรีไทยทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม และโรงเรียนควรจัดหาครูผู้สอนดนตรีศึกษาที่ถนัดดนตรีไทยมาสอนนักเรียนด้วย

(นภคกุล พูลสวัสดิ์, 2526, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของครูดนตรีที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สมรรถภาพของครูดนตรีตามความต้องการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษไม่แตกต่างกัน โดยครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมมีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันและพบว่าสมรรถภาพทุกด้านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูดนตรีและโดยสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์นักเรียนเห็นว่ามีค่าจำเป็นมากกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถภาพของครูดนตรี

ด้านวิชาการ คือ รู้จักบำรุงรักษาเครื่องดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูและนักดนตรีของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษต้องการมากที่สุด

(ประภาพร หรรษาคุณามัย, 2528, น.84) ได้ศึกษาเรื่องความนิยมในศิลปวัฒนธรรมของนักเรียนชาย – หญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง ปีการศึกษา 2528 เกี่ยวกับด้านศิลปะดนตรีไทยในโรงเรียนศึกษาปทุมวัน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยและโรงเรียนราชดำริ พบว่า

1. เด็กวัยรุ่นส่วนมากสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี
2. เด็กวัยรุ่นส่วนมากไม่มีความรู้ทางด้านดนตรีไทยเพราะไม่ชอบ โดยให้เหตุผลว่าเสียงไม่ไพเราะ หัดยากและไม่มีพรสวรรค์
3. เด็กวัยรุ่นส่วนมากชอบดนตรีประเภทสากลมากที่สุดและชอบจังหวะเร้าร้อนเล็กน้อย
4. เด็กวัยรุ่นที่เล่นดนตรีเป็นมีน้อย
5. องค์ประกอบที่ช่วยให้เด็กวัยรุ่นมีความสนใจในด้านดนตรีไทยก็คือ รายการโทรทัศน์และหนังสือที่เกี่ยวกับด้านดนตรี
6. อิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้และความสนใจในเรื่องศิลปะกับดนตรีไทย คือ สื่อมวลชน โรงเรียน ครอบครัวและผู้เชี่ยวชาญ
7. เด็กวัยรุ่นต้องการให้มีการส่งเสริมดนตรีในโรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ให้มีการสอนดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักเรียนทุกคนให้เล่นวงดนตรีของโรงเรียน ได้มีโอกาสบรรเลงมากขึ้นและโรงเรียนควรตั้งวงดนตรีหลายๆประเภท

(ประทีป นักปี, 2530, น.144-150) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7 พบว่า ในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆที่เอื้อต่อการสอนดนตรีภายในโรงเรียน ได้แก่ สถานที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์การสอนในวิชาดนตรีศึกษาและครูผู้สอนวิชาดนตรี โดยส่วนรวมเห็นว่า การใช้หลักสูตรมีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนดนตรีที่ไม่มีวุฒิทางด้านดนตรีส่วนใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูที่มีวุฒิทางด้านดนตรีเห็นว่าสภาพการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านการสอนของครูดนตรีปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะอยู่ในระดับมากในเรื่องการใช้วิธีสอนโดยครูสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาดนตรีอยู่ในระดับปานกลางโดยครูไม่มีวุฒิมีปัญหามากกว่าครูที่มีวุฒิทางด้านดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(เครือวัลย์ สุขเจริญ, 2537, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยส่วนรวมและรายด้านทุกด้าน เห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอนทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(ฉันทนา อุดมสินและเกื้อจิตต์ นิมทิน, 2538, น.65-67) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. ปัญหาด้านหลักสูตร คือ โรงเรียนขาดเอกสารหลักสูตร คู่มือ ตำรา หนังสืออ้างอิง สำหรับให้ครูศึกษาและผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดทำหนังสือหลักสูตรและคู่มือสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ทุกชั้นให้แก่ครูผู้สอนอย่างทั่วถึงและจัดศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีให้คำแนะนำหรือสาธิตหรือจัดหาตำราเกี่ยวกับแนวทางฝึกปฏิบัติให้นักเรียน เครื่องดนตรีตามหลักสูตร จะเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนดนตรีมีความรู้ ความมั่นใจในการใช้หลักสูตรดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน คือครูผู้สอนดนตรี – นาฏศิลป์ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมมาในด้านนี้โดยตรง ครูผู้สอนไม่มีความถนัด และขาดทักษะในการสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ถึงแม้ครูจะพอใจในการสอนวิชานี้เท่ากับวิชาอื่นๆแต่เนื่องจากมีลักษณะพิเศษต้องสาธิตท่าทางให้นักเรียนดูทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับครูบางคนที่ไม่ชอบหรือไม่มีความถนัดส่งผลให้การสอนไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ในหลักสูตร แนวทางแก้ไขระยะสั้น คือ การจัดอบรมสัมมนาให้กับครูดนตรี – นาฏศิลป์ และการอบรมสัมมนาควรทำอย่างจริงจังมีทั้งเนื้อหาและภาคปฏิบัติ มีเป้าหมายชัดเจน ระบุและวัดผลได้โดยใช้ระยะเวลาที่เพียงพอเพื่อให้ครูที่เข้ารับการอบรมได้รับความรู้สามารถนำเอาความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้นักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แนวทางแก้ไขระยะยาว คือ ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดให้ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความถนัดความชำนาญเฉพาะด้านแต่ละกลุ่มวิชา ซึ่งเป็นการปฏิบัติในโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่แล้วแต่ยังไม่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูผู้สอนมักเป็นหมวดวิชาอื่นที่สอนทุกวิชาที่มีความจำเป็นแต่ควรสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ความถนัดเฉพาะด้านเฉพาะกลุ่มวิชามากขึ้น

3. ปัญหาด้านสื่อการสอน คือ สื่อการสอนนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดและครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าขาดเครื่องดนตรี ขาดเครื่องแต่งกาย ขาดห้องฝึกซ้อมและห้องเก็บเครื่องดนตรีและห้องแต่งกาย ขาดสื่อการสอน ขาดงบประมาณ ขาดคนที่จะซ่อมและสร้างอุปกรณ์และขาดทักษะในการใช้สื่อการสอน

(ต่อต้าน ธาริเกษ, 2538, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 พบว่า

1. สภาพของการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ วิธีสอน สื่อการเรียน การสอน การวัดประเมินผลและการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ครูผู้สอนเห็นว่า โดยส่วนรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือด้านเนื้อหาวิชาและด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลางส่วนในด้านการนำหลักสูตรไปใช้และด้านการวัดผลประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาของการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตในทุกด้านครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยส่วนรวมว่ามีปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันเฉพาะด้านวิธีสอนและการวัดผลประเมินผลโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนพบว่า ควรแยกเนื้อหาทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ในรายวิชาศิลปะกับชีวิตออกจากกัน โดยปรับปรุงเนื้อหาและกายเรียนให้เหมาะสม

(เชษฐา ผาจันทร์, 2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และด้านการศึกษาหลักสูตร เมื่อจำแนกตามวิชาเอก พบว่า

1.1 ครูผู้สอนจบวิชาเอกศิลปะศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการผลิตสื่อ แหล่งความรู้ทางศิลปะศึกษาในโรงเรียนและปัญหาการกำหนดเนื้อหารายวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน

1.2 ครูผู้สอนที่จบวิชาเอกอื่นมีปัญหาอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต(ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์)ไว้ในเล่มเดียวกันแหล่งความรู้ทางศิลปศึกษาในโรงเรียนและโรงเรียนมีสื่อการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทัศนะของนักเรียน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีวิชาเอกต่างกัน พบว่า ครูที่มีวุฒิด้านเอกดนตรีมีสภาพปฏิบัติมากกว่าครูไม่มีวุฒิด้านดนตรีและครูที่มีวุฒิด้านดนตรีมีปัญหาน้อยกว่าครูที่ไม่มีวุฒิด้านดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

(เบิร์ช ลอว์รีน วิลตัน, Birch Lawrence Wilton, 1969, p.1743-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้ทัศนคติทางด้านดนตรีของครูแตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามที่มีชื่อว่า “The Oregon Test for Attitude Toward Music” เพื่อวัดทัศนคติที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ทางด้านดนตรีและความเชื่อมั่นของตนเองในการสอนดนตรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ทางด้านดนตรีกับทัศนคติที่มีต่อดนตรีมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองในการสอนดนตรีแต่จำนวนปีที่ทำการสอนดนตรีกับทัศนคติที่มีต่อดนตรีไม่แตกต่างกัน

(เฉลิมพล งามสุทธิ Ngamsuthi Chaloeapol, 1980, p.2180-A) ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้ที่ศึกษาดนตรีไทยเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีไทย พบว่า ทัศนคติต่อการศึกษาดนตรีในประเทศไทยระหว่างผู้บริหารและผู้สอนดนตรีในประเทศไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการสนับสนุนการศึกษาดนตรีไม่แตกต่างกันแต่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อด้านเนื้อหาวิชาดนตรีอย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างทั้งสองคือทั้งผู้บริหารและผู้สอนดนตรียอมรับและเข้าใจในข้อที่ว่าดนตรีเป็นการศึกษาวิชาการที่มีความสำคัญเทียบเท่ากับการศึกษาวิชาอื่นๆ

(โคลวิน เอเด็ท ไอรีน, Colvin Edith Irene, 1992, p.2453-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการสอนเปียโนโดยการค้นหาองค์ประกอบที่สำคัญส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนเปียโนและหาแนวทางสนับสนุนในการเรียนวิชาเปียโนของนักเรียนในอนาคต พบว่าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการเรียนเปียโน คือ กระบวนการเรียนที่ดี ควรมีการชมเชยหลังการแสดงทุกครั้งและในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีความสมดุล ซึ่งแนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือ ควรให้ความสนใจในการเตรียมการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้คำติชมที่

ตรงไปตรงมา จัดบทเรียนพิเศษเพื่อเสริมบทเรียนทุกสัปดาห์และควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่นักเรียน ส่วนรูปแบบการสอนที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนดนตรี ได้แก่ การสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการสอนที่ยึดกิจกรรมเป็นหลักมากกว่าการสอนที่ยึดเนื้อหาวิชาหรือยึดผู้สอนเป็นหลักและไม่ควรสอนด้วยการยึดแนวคิดพื้นฐานของครูเป็นหลักไม่ควรใช้การสอนที่ยึดเฉพาะเนื้อหาหรือไม่สอนด้วยการแสวงหาความรู้และการสอนโดยครูไม่มีการกำหนดทิศทางไว้ก่อน

(คิง สเต็ปเฟน เอ็มเมท, King Stephen Emmet, 199, p.2454-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสำคัญของการปฏิรูปหลักสูตรกับการมีส่วนร่วมของชั้นเรียนวิชาดนตรีในรัฐเวอร์จิเนียปีค.ศ. 1979-1988 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิรูปหลักสูตรวิชาดนตรีกับการมีส่วนร่วมของชั้นเรียนวิชาดนตรีในโรงเรียนศึกษานั้นมีความสลับซับซ้อนมากแต่การลงทะเบียนเรียนวิชาดนตรีลดลงซึ่งการลดลงของจำนวนผู้เรียน อาจมาจากการรณรงค์ให้เรียนวิชาพื้นฐานแต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐก็ยังได้คงไว้จำนวนผู้เรียนวิชาดนตรี โดยได้กระทำหลากหลายวิธี โดยโรงเรียนบางแห่งได้เพิ่มครูสอนวิชาดนตรี บางแห่งเปิดสอนเครื่องดนตรีหลายประเภท ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดระหว่างการให้การสนับสนุนกับการจัดความสำคัญของวิชา ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนในเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรตลอดทั้งความรับผิดชอบหลายๆด้านเนื่องจากพบว่าจำนวนผู้สนใจเรียนวิชาดนตรีลดลงจากระดับก่อนข้างมาก

(แกมม ออลัน โจเซฟ, Gamm Alan Joseph, 1992, p.2454 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะและการวัดผลการสอนดนตรี โดยการค้นหาเครื่องมือที่ใช้วัดมาตรฐานการสอนวิชาดนตรี จากการวิจัยพบว่า การสอนที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนดนตรี คือ การสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การที่ยึดเนื้อหาเป็นวิชา และผู้เรียนเป็นหลัก การสอนที่ยึดงานเป็นกิจกรรม การสอนที่ยึดการแสดงดนตรี การยึดหลักของความร่วมมือและการยึดพื้นฐานแนวคิดในส่วนเฉพาะที่เป็นเนื้อหาวิชาเท่านั้น โดยลดการสอนด้วยคำพูดของครูน้อยที่สุดแต่มุ่งเน้นการเสาะแสวงหาความรู้หรือการวิพากษ์วิจารณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวม
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น คือ

ครูผู้สอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 30 คน โดยจำแนกตามคุณวุฒิทางด้านดนตรี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของครูผู้สอนดนตรีจำแนกตามคุณวุฒิด้านดนตรี

ครูผู้สอนวิชาดนตรี	จำนวนประชากร
มีวุฒิเฉพาะทางดนตรี	22
ไม่มีวุฒิเฉพาะทางดนตรี	8
รวม	30

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนคนตรีแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 18 ข้อ

2.1 ด้านบุคลากร จำนวน 10 ข้อ

2.2 ด้านสถานที่ จำนวน 3 ข้อ

2.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคนตรีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 41 ข้อ

3.1 ด้านการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลาง จำนวน 9 ข้อ

3.2 ด้านเนื้อหาวิชา จำนวน 6 ข้อ

3.3 ด้านคู่มือครู จำนวน 6 ข้อ

3.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ

3.5 ด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 12 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆและเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้ คือ

2.1 แบบสอบถามครูผู้สอนคนตรีแบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอน จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการจัดการเรียนการสอน จำนวน 41 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ได้ นำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและพิจารณาความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขเสร็จแล้วเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาดนตรีที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 10 คน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
7. นำข้อมูลจากการทดลองใช้ หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมแต่ละตอน (Item-Total Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson) และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถาม ในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ที่เป็นแบบมาตราส่วน โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus)
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนวิชาดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. นำส่งแบบสอบถามไปตามโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรโดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 7 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 16 พฤษภาคม 2556 โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับครูผู้สอนวิชาดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ฉบับ โดยใช้ 3 วิธีการ คือ
  - 2.1 ส่งทางไปรษณีย์
  - 2.2 ให้ตัวแทนเก็บรวบรวม
  - 2.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์และจำนวนข้อมูลของแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เครื่องมือโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยแปลความหมายตัวเลขจากแบบสอบถามและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

4.1 แปลความหมายตัวเลขจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น.99)

ตารางที่ 2 แสดงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี

ระดับ		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	ให้คะแนน	5	1
มาก	ให้คะแนน	4	2
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	3
น้อย	ให้คะแนน	2	4
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	5

4.2 แปลความหมายของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น.100)

ตารางที่ 3 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี

ค่าเฉลี่ย		ระดับความเหมาะสม
4.51-5.00	ความหมาย	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ความหมาย	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	ความหมาย	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	ความหมาย	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	ความหมาย	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 แปลความหมายของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี

ตารางที่ 4 การแปลความหมายของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี

ค่าเฉลี่ย	ระดับปัญหา
4.51-5.00	มีความหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีความหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีความหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีความหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีความหมาย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. นำค่าเฉลี่ยของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในข้อที่ 5 ไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามทัศนระของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีกับผู้ที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เพศและอายุ ด้วยวิธี t-test (Independent Sample)

6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 หากค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยหาคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมแต่ละตอน (Item-Total Correlation) ตามวิธีของ เพียร์สัน (Pearson)

1.2 สถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีตามทัศนระของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีกับผู้ที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เพศและอายุ ด้วยวิธี t-test (Independent Sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสอนวิชาคณิตศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนคณิตศึกษา

T แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - distribution

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ตอบครบทุกข้อ จำนวน 30 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS 16.0 ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน และนำเสนอโดยลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางดนตรีกับครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี โดยการทดสอบค่า t (Independent Samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางที่ 5 ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลของครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนดนตรีศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	25	83.33
1.2 หญิง	5	16.66
รวม	30	100.00
2. อายุ		
2.1 25 – 35 ปี	5	16.66
2.2 36 – 45 ปี	18	60.00
2.3 46 – 55 ปี	6	20.00
2.4 มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	1	3.33
รวม	30	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
3.1.1 วิชาเอก	-	-
3.1.1.1 ดนตรีศึกษา	-	-
3.1.1.2 ศิลปศึกษา	-	-
3.1.1.3 นาฏศิลป์ศึกษา	-	-
3.1.1.4 พลศึกษา	-	-
รวม	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนดนตรีศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	
3. วุฒิการศึกษา (ต่อ)		
3.1.2 วิชาโท	-	-
3.1.2.1 ดนตรีศึกษา	-	-
3.1.2.2 ศิลปศึกษา	-	-
3.1.2.3 พลศึกษา	-	-
3.1.2.4 นาฏศิลป์ศึกษา	-	-
รวม	-	-
3.2 ปริญญาตรี		
3.2.1 วิชาเอก		
3.2.1.1 ดนตรีศึกษา	22	73.33
3.2.1.2 ศิลปศึกษา	3	10.00
3.2.1.3 นาฏศิลป์ศึกษา	3	10.00
3.2.1.4 พลศึกษา	2	6.66
รวม	30	100.00
3.2.2 วิชาโท		
3.2.2.1 ดนตรีศึกษา	-	-
3.2.2.2 ศิลปศึกษา	-	-
3.2.2.3 พลศึกษา	-	-
3.2.2.4 นาฏศิลป์ศึกษา	-	-
รวม	-	-
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี		
3.3.1 สาขาดนตรีศึกษา	-	-
3.2.2 สาขาการบริหารการศึกษา	-	-
รวม	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนดนตรีศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการสอน		
4.1 1 – 5 ปี	-	-
4.2 6 – 10 ปี	10	33.33
4.3 11 – 15 ปี	12	40.00
4.4 16 – 20 ปี	4	13.33
4.5 21 – 25 ปี	4	13.33
รวม	30	100.00
5. ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้		
5.1 ภาษาไทย	-	-
5.2 ภาษาต่างประเทศ	-	-
5.3 วิทยาศาสตร์	-	-
5.4 คณิตศาสตร์	-	-
5.5 ศิลปะ	30	100.00
5.6 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	-	-
5.7 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	-	-
5.8 พลศึกษาและสุขศึกษา	-	-
รวม	30	100.00
6. การอบรมสัมมนาการเรียนการสอนดนตรีศึกษา		
6.1 เคย	-	-
6.1.1 ระยะเวลา 1 เดือน	-	-
รวม	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนดนตรีศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การอบรมการสัมมนาดนตรี (ต่อ)		
6.2 ไม่เคย โดยมีความรู้ทางดนตรีจากวิธี		
6.2.1 ศึกษาด้วยตนเอง	10	33.33
6.2.2 ประสบการณ์จากการเป็นนักดนตรีอาชีพ	25	83.33
6.2.3 ศึกษาจากญาติพี่น้อง	5	16.66
รวม	30	100.00
7. วุฒิทางดนตรี		
7.1 มีวุฒิทางดนตรี	22	73.33
7.2 ไม่มีวุฒิทางดนตรี	8	26.66
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 46 -55 คิดเป็นร้อยละ 20 มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีประสบการณ์ในการสอน 11 – 15 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ประสบการณ์สอน 6 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระศิลปะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยอบรมสัมมนาการเรียนการสอนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีประสบการณ์เป็นนักดนตรีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ ศึกษาด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ทั้งนี้เป็นครูที่มีวุฒิทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 73.33 มากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีคิดเป็นร้อยละ 26.66

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางดนตรีและไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางดนตรี
และไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี โดยรวม

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
1	ด้านบุคลากร	3.80	0.46	มาก	3	2.06	0.58	น้อย	4	2.93	0.52	ปานกลาง	3
2	ด้านสถานที่	3.67	0.44	มาก	4	2.12	0.54	น้อย	3	2.89	0.49	ปานกลาง	4
3	ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.31	0.43	มาก	1	3.34	0.50	ปานกลาง	1	3.82	0.46	มาก	1
4.	ด้านคู่มือครู	4.06	0.36	มาก	2	3.16	0.55	ปานกลาง	2	3.61	0.45	มาก	2
	โดยภาพรวม	3.96	0.42	มาก		2.67	0.54	ปานกลาง		3.31	0.48	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษา โดยรวมเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และในรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.82$) และด้านคู่มือครู ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนอีก 2 ด้าน ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.93$) และด้านสถานที่ ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนคณิตศึกษา พบว่า

1. ครูที่มีวุฒิทางคณิตโดยรวม เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางคณิตเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านคู่มือครู ($\bar{X} = 4.06$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.80$) และด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.67$)

2. ครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตโดยรวม เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษาเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.34$) ด้านคู่มือครู ($\bar{X} = 3.16$) ส่วนอีก 2 ด้านครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางคณิต เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 2.12$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.06$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอนนิสิตระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางดนตรี และไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี รายข้อ

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียน การสอน	มีคุณวุฒิทางดนตรี				ไม่มีคุณวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
	ด้านบุคลากร	3.90	0.29	มาก	5	1.62	1.00	น้อย	9	2.76	0.64	ปานกลาง	6
1.	บุคลากรที่สอนวิชา ดนตรีศึกษามีเพียงพอ												
2.	บุคลากรได้รับการศึกษา อบรม ประชุม สัมมนา อยู่เสมอ	3.22	0.43	ปานกลาง	9	1.50	0.53	น้อย	10	2.36	0.48	น้อย	9
3.	มีการจัดหาอัตราครูที่มี วุฒิเฉพาะทางดนตรีมา ทำการสอน	3.63	0.49	มาก	7	1.75	0.46	น้อย	8	2.69	0.47	ปานกลาง	7

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านบุคลากร (ต่อ)													
4.	มีการเชิญวิทยากรด้านดนตรี ในท้องถิ่นมาให้ความรู้	3.13	0.35	ปานกลาง	10	2.25	0.46	น้อย	4	2.69	0.40	ปานกลาง	7
5.	บุคลากรมีความชำนาญใน การสอนวิชาดนตรีไทย	3.50	0.51	ปานกลาง	8	1.87	0.64	น้อย	7	2.68	0.57	ปานกลาง	8
6.	บุคลากรมีความชำนาญใน การสอนวิชาดนตรีสากล	4.27	0.46	มาก	2	2.50	0.53	น้อย	2	3.38	0.49	ปานกลาง	2
7.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ในการซ่อมแซมเครื่องดนตรี ทั้งไทยและสากล	3.72	0.46	มาก	6	2.00	0.53	น้อย	6	2.86	0.49	ปานกลาง	5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านบุคลากร (ต่อ)													
8.	บุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น	4.22	0.61	มาก	3	2.62	0.52	ปานกลาง	1	3.42	1.56	ปานกลาง	1
9.	บุคลากรมีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรีทุกประเภท	4.09	0.53	มาก	4	2.12	0.64	น้อย	5	3.10	0.58	ปานกลาง	4
10.	บุคลากรมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย	4.36	0.49	มาก	1	2.437	0.52	น้อย	3	3.36	0.50	ปานกลาง	3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านสถานที่													
11.	มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆเพียงพอ	3.86	0.35	มาก	1	2.25	0.46	น้อย	1	3.05	0.40	ปานกลาง	1
12.	มีการแบ่งห้องเป็นห้อง ฝึกซ้อมและห้องเรียน โดยเฉพาะ	3.63	0.49	มาก	2	2.12	0.64	น้อย	2	2.87	0.56	ปานกลาง	2
13.	มีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรี สากลเป็นเอกเทศ	3.54	0.50	มาก	3	2.00	0.53	น้อย	3	2.77	0.51	ปานกลาง	3
ด้านวัสดุอุปกรณ์													
14.	เครื่องดนตรีทั้งไทยและ สากลมีไม่เพียงพอ	4.22	0.42	มาก	4	3.50	0.53	ปานกลาง	2	3.86	0.26	มาก	2

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)													
15.	ขาดแคลนสื่อการเรียนการ สอน เช่น เครื่องเล่นบันทึก เทปเสียง/วิทยุ	4.31	0.47	มาก	3	3.37	0.51	ปานกลาง	3	3.84	0.49	มาก	3
16.	ขาดแคลนโน้ตเพลง บทเพลง และแบบฝึกหัด	4.09	0.29	มาก	5	3.25	0.46	ปานกลาง	4	3.67	0.37	มาก	5
17.	มีเครื่องดนตรีที่ชำรุดไม่ได้ รับการซ่อมแซม	4.45	0.50	มาก	2	3.00	0.53	ปานกลาง	5	3.72	0.51	มาก	4
18.	ได้รับงบประมาณในการ จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรีไม่ เพียงพอ	4.50	0.51	มากที่สุด	1	3.62	0.51	มาก	1	4.06	0.51	มาก	1

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านคู่มือครู													
19.	มีการจัดทำคู่มือ เอกสาร แนะนำการปฏิบัติการสอน ด้านดนตรี	4.04	0.21	มาก	3	2.75	0.46	ปานกลาง	6	3.39	0.33	ปานกลาง	6
20.	เนื้อหาที่นำมาสอนไม่ชี้คู่มือ ครูเป็นหลัก	3.86	0.35	มาก	5	3.12	0.83	ปานกลาง	4	3.49	0.59	ปานกลาง	4
21.	เนื้อหาในคู่มือครูไม่ เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน	4.09	0.29	มาก	2	3.25	0.46	ปานกลาง	3	3.67	0.37	มาก	3
22.	คำแนะนำในคู่มือแต่ละเล่ม ไม่สอดคล้องกัน	3.81	0.39	มาก	6	3.00	0.53	ปานกลาง	5	3.40	0.46	ปานกลาง	5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการ สอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านคู่มือครู (ต่อ)													
23.	จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญ ศึกษา(เดิม)จัดให้มีไม่ เพียงพอ	4.59	0.50	มากที่สุด	1	3.37	0.51	ปานกลาง	2	3.98	0.50	มาก	1
24.	มีการจัดทำคู่มือรายวิชา ศิลปะกับชีวิตเนื้อหาดนตรี ศึกษา	4.00	0.43	มาก	4	3.50	0.53	ปานกลาง	1	3.75	0.48	มาก	2

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูผู้สอนดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีโดยรวมและเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีและครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางดนตรี พบว่า

1. โดยรวม

1.1 ด้านบุคลากร ครูผู้สอนดนตรีศึกษาเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 10 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 9 ข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยจำนวน 1 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ บุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาบุคลากรมีความชำนาญการสอนวิชาดนตรีสากล ($\bar{X} = 3.38$) และบุคลากรมีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรได้รับการอบรมประชุมสัมมนาอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.36$)

1.2 ด้านสถานที่ ครูผู้สอนดนตรีศึกษาเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 3 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพียงพอ ($\bar{X} = 3.05$) รองลงมาคือ มีการแบ่งห้องทำเป็นห้องฝึกซ้อมและห้องเรียนโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 2.87$) และมีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรีสากลเป็นเอกเทศ ($\bar{X} = 2.77$)

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูผู้สอนดนตรีศึกษาเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 5 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ เครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.86$) และขาดแคลนสื่อการสอน เช่น เครื่องเล่นบันทึกเทปเสียง/วิทยุ ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขาดแคลนโน้ตเพลง บทเพลงและแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.67$)

1.4 ด้านคู่มือครู ครูผู้สอนดนตรีศึกษาเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 6 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ และมีความเหมาะสมในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญศึกษา (เดิม) จัดส่งให้มีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ มีการจัดคู่มือรายวิชาศิลปะกับชีวิตเนื้อหาดนตรีศึกษา ($\bar{X} = 3.75$) และเนื้อหาในคู่มือครูไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำคู่มือเอกสารแนะนำการปฏิบัติการสอนด้านดนตรี ($\bar{X} = 3.39$)

2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี

2.1 ด้านบุคลากร ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้ง 10 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ข้อ และมีความเหมาะสมในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ บุคลากรมีความชำนาญการสอนวิชาดนตรีสากล เหมาะสมสูงสุดเท่ากับบุคลากรมีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ บุคลากรมีความสามารถในการสอนดนตรีสากล ($\bar{X} = 4.27$) และบุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการเชิญวิทยากรด้านดนตรีในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ($\bar{X} = 3.13$)

2.2 ด้านสถานที่ ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 3 ข้อเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพียงพอ ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ มีการแบ่งห้องทำเป็นห้องฝึกซ้อมและห้องเรียนโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 3.63$) และมีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรีสากลเป็นเอกเทศ ($\bar{X} = 3.54$)

2.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 5 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเพียง 1 ข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ มีเครื่องดนตรีที่ชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซม ($\bar{X} = 4.45$) และขาดแคลนสื่อการสอน เช่น เครื่องเล่นบันทึกเทปเสียง/วิทยุ ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดแคลนโน้ตเพลง บทเพลงและแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 4.09$)

2.4 ด้านคู่มือครู ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 6 ข้อเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเพียง 1 ข้อและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญศึกษา (เดิม) จัดส่งให้มีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ เนื้อหาในคู่มือครูไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ($\bar{X} = 4.09$) และมีการจัดทำคู่มือเอกสารแนะนำการปฏิบัติการสอนด้านดนตรี ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คำแนะนำในคู่มือแต่ละเล่มไม่สอดคล้องกัน ($\bar{X} = 3.81$)

3. ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี

3.1 ด้านบุคลากร ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 10 ข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ข้อและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 9 ข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ บุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 2.62$) รองลงมาคือ บุคลากรมีความชำนาญในการสอนวิชาดนตรีสากล ($\bar{X} = 2.50$) และบุคลากรมีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรได้รับการอบรมประชุม สัมมนาอยู่เสมอ ($\bar{X} = 1.50$)

3.2 ด้านสถานที่ ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 3 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.25$) รองลงมาคือ มีการแบ่งห้องทำเป็นห้องฝึกซ้อมและห้องเรียนโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 2.12$) และมีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรีสากลเป็นเอกเทศ ($\bar{X} = 2.00$)

3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ทั้ง 5 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับมากเพียง 1 ข้อและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ดนตรีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ เครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.50$) และขาดแคลนสื่อการสอน เช่น เครื่องเล่นบันทึกเทปเสียง/วิทยุ ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีเครื่องดนตรีที่ชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซม ($\bar{X} = 3.00$)

3.4 ด้านคู่มือครู ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 6 ข้อ เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการจัดทำคู่มือรายวิชาศิลปะกับชีวิตเนื้อหาดนตรีศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญศึกษา(เดิม) จัดส่งให้มีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.37$) และเนื้อหาในคู่มือครูไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำเอกสารแนะนำการปฏิบัติการสอนด้านดนตรี ($\bar{X} = 2.75$)

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูที่มีวุฒิทางดนตรีและไม่มีวุฒิทางดนตรี
 ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูที่มีวุฒิทางดนตรี
 และครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี โดยรวม

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
1.	ด้านการศึกษาหลักสูตร	2.56	0.45	ปานกลาง	2	3.87	0.55	มาก	2	3.21	0.50	ปานกลาง	1
2.	ด้านเนื้อหาวิชา	2.50	0.41	น้อย	3	3.93	0.53	มาก	1	3.21	0.47	ปานกลาง	2
3.	ด้านกระบวนการเรียนการ สอน	2.58	0.46	ปานกลาง	1	3.68	0.53	มาก	3	3.13	0.49	ปานกลาง	3
4.	ด้านวัดผลและประเมินผล	2.18	0.42	น้อย	4	3.37	0.48	มาก	4	2.77	0.45	ปานกลาง	4
	โดยภาพรวม	2.45	0.43	น้อย	-	3.71	0.52	มาก	-	3.08	0.47	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) และรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร และด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.13$) และด้านวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ศึกษา พบว่า

1. ครูที่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์ โดยรวมเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) และในรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.58$) และด้านการศึกษาหลักสูตร ($\bar{X} = 2.56$) ส่วนอีก 2 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 2.50$) และด้านวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 2.18$)

2. ครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์ โดยรวมเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) และรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.87$) ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.68$) และด้านวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 3.37$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูที่มีวุฒิทางดนตรีและครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี รายข้อ

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับที่
ด้านการศึกษาหลักสูตร													
1.	ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา	2.77	0.42	ปานกลาง	2	3.62	0.51	มาก	7	3.19	0.46	ปานกลาง	5
2.	ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีศึกษาไม่ชัดเจน	2.27	0.45	น้อย	9	3.75	0.46	มาก	6	3.01	0.45	ปานกลาง	8
3.	หลักสูตรไม่มีคำแนะนำการเตรียมเด็ก เตรียมครูก่อนทำการสอน	2.54	0.50	ปานกลาง	5	4.12	0.83	มาก	3	3.33	0.63	ปานกลาง	3

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านการศึกษาลัทธิศาสตร์(ต่อ)													
4.	เนื้อหาวิชาดนตรีศึกษาใน หลักสูตรไม่เหมาะกับสภาพ ความเป็นอยู่ของนักเรียน	2.68	0.47	ปานกลาง	4	3.87	0.64	มาก	5	3.27	0.79	ปานกลาง	4
5.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ครูไม่สามารถสอนได้ภายใน ระยะเวลาที่กำหนด	2.90	0.29	ปานกลาง	1	4.25	0.46	มาก	2	3.57	0.37	มาก	1
6.	ขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับนักเรียนตามความ คาดหวังของหลักสูตร	2.72	0.45	ปานกลาง	3	3.50	0.53	มาก	8	3.11	0.49	ปานกลาง	7

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านการศึกษาลัทธิสุตร(ต่อ)													
7.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิเคราะห์คำอธิบาย รายวิชา	2.50	0.51	ปานกลาง	6	3.37	0.51	มาก	9	3.93	0.51	ปานกลาง	9
8.	เนื้อหาในหลักสูตรไม่ สามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของวิชาดนตรี ศึกษา	2.31	0.47	น้อย	8	4.00	0.53	มาก	4	3.15	0.50	ปานกลาง	6
9.	ไม่สามารถนำเนื้อหาจัดให้ สอดคล้องกับหลักสูตรให้ ละเอียดพอ	2.40	0.50	น้อย	7	4.37	0.51	มาก	1	3.38	0.50	ปานกลาง	2

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับที่
	ด้านเนื้อหาวิชา												
10.	เนื้อหาที่จัดสอนไม่ สอดคล้องกับหลักสูตร	2.13	0.35	น้อย	5	3.50	0.53	มาก	5	2.81	0.44	ปานกลาง	5
11.	เนื้อหาที่จัดสอนไม่ สอดคล้องกับคำอธิบาย รายวิชา	2.00	0.43	น้อย	6	3.37	0.51	ปานกลาง	6	2.68	0.94	ปานกลาง	6
12.	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความ ต้องการของท้องถิ่น	2.27	0.45	น้อย	4	3.87	0.35	มาก	4	3.07	0.40	ปานกลาง	4
13.	กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับ ชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรีและ นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน	2.63	0.49	ปานกลาง	3	4.50	0.53	มาก	1	3.56	0.51	มาก	2

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านเนื้อหาวิชา(ต่อ)													
14.	เวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์ กับเนื้อหา	3.04	0.57	ปานกลาง	1	4.25	0.46	มาก	2	3.64	0.51	มาก	1
15.	เนื้อหาที่กำหนดในรายวิชา ศิลปะกับชีวิตไม่สามารถ เชื่อมโยงกันได้	2.95	0.21	ปานกลาง	2	4.12	0.83	มาก	3	3.53	0.52	มาก	3
ด้านกระบวนการเรียนการสอน													
16.	การทำแผนการสอนที่เน้น กระบวนการ	2.77	0.42	ปานกลาง	2	3.62	0.51	มาก	5	3.19	0.46	ปานกลาง	5

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)													
17.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ การสอน	2.81	0.39	ปานกลาง	1	3.75	0.46	มาก	4	3.28	0.42	ปานกลาง	3
18.	การทำแผนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	2.68	0.47	ปานกลาง	3	3.37	0.51	มาก	7	3.02	0.49	ปานกลาง	6
19.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เทคนิควิธีการสอนที่ หลากหลาย	2.27	0.45	น้อย	8	3.50	0.53	มาก	6	2.88	0.49	ปานกลาง	7
20.	ความรู้ความเข้าใจในการเลือก กระบวนการที่เหมาะสมกับ ธรรมชาติของรายวิชา	2.50	0.51	น้อย	6	4.12	0.64	มาก	1	3.31	0.57	ปานกลาง	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)													
21.	การเรียนการสอนให้ครบทุก เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร	2.59	0.50	ปานกลาง	5	4.00	0.53	มาก	2	3.29	0.51	ปานกลาง	2
22.	การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมา ให้ความรู้ด้านดนตรี	2.40	0.50	น้อย	7	3.25	0.46	มาก	8	3.82	0.48	ปานกลาง	8
23.	การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน กระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรม	2.63	0.49	ปานกลาง	4	3.87	0.64	มาก	3	3.25	0.56	ปานกลาง	4

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
	ด้านวัดผลและประเมินผล												
24.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลประเมินผล การเรียนตามหลักสูตร	2.59	0.50	ปานกลาง	1	3.87	0.35	มาก	2	3.23	0.42	ปานกลาง	2
25.	ความสามารถในการออก ข้อสอบให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	2.04	0.37	น้อย	8	3.37	0.51	มาก	6	2.70	0.44	ปานกลาง	7
26.	ความรู้ความเข้าใจในการสร้าง แบบทดสอบชนิดต่างๆ	1.95	0.37	น้อย	10	3.50	0.53	มาก	5	2.72	0.45	ปานกลาง	6
27.	ขาดความรู้ความเข้าใจในการ วิเคราะห์แบบทดสอบ	2.00	0.53	น้อย	9	3.00	0.53	ปานกลาง	9	2.50	0.53	ปานกลาง	11

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
ด้านวัดผลและประเมินผล(ต่อ)													
28.	การประเมินความรู้ก่อนการ เรียนการสอน	2.31	0.47	น้อย	4	2.75	0.46	ปานกลาง	11	2.53	0.46	ปานกลาง	10
29.	ความรู้ความเข้าใจเรื่องการ ประเมินผลทักษะทางดนตรี	1.90	0.29	น้อย	11	2.87	0.64	ปานกลาง	10	2.38	0.46	น้อย	12
30.	ความรู้ความเข้าใจในการ ประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	2.22	0.42	น้อย	6	3.12	0.35	มาก	8	2.67	0.38	ปานกลาง	8
31.	ความรู้ความเข้าใจในการสร้าง เครื่องแบบสังเกตพฤติกรรม นักเรียน	1.86	0.35	น้อย	12	3.25	0.46	มาก	7	2.55	0.40	ปานกลาง	9

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียน การสอน	มีวุฒิทางดนตรี				ไม่มีวุฒิทางดนตรี				โดยส่วนรวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	อันดับ ที่
	ด้านวัดผลและประเมินผล(ต่อ)												
32.	การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอนในรายวิชา	2.13	0.35	น้อย	7	3.37	0.51	มาก	6	2.75	0.53	ปานกลาง	5
33.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตรงตามหลักสูตร	2.27	0.45	น้อย	5	3.62	0.51	มาก	4	2.94	0.48	ปานกลาง	4
34.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของกรมวิชาการ	2.36	0.49	น้อย	3	3.75	0.46	มาก	3	3.05	0.47	ปานกลาง	3
35.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆในการประเมินผล	2.54	0.50	น้อย	2	4.00	0.53	มาก	1	3.27	0.51	ปานกลาง	1

จากตารางที่ 9 พบว่า ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา โดยรวมและเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีและไม่มีวุฒิทางดนตรี พบว่า

1. โดยรวม

1.1 ด้านการศึกษาหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 9 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ และเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไปครูผู้สอนไม่สามารถสอนให้ครบได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ ไม่สามารถนำเนื้อหาจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้ละเอียดพอ ($\bar{X} = 3.38$) และหลักสูตรไม่มีคำแนะนำการเตรียมเด็ก เตรียมครูก่อนทำการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 2.93$)

1.2 ด้านเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 6 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ และเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมาคือ กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน ($\bar{X} = 3.56$) และเนื้อหาที่กำหนดในรายวิชาศิลปะกับชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 2.68$)

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจในการเลือกกระบวนการที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมาคือ การเรียนการสอนให้ครบทุกเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.29$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านดนตรี ($\bar{X} = 2.82$)

1.4 ด้านวัดผลประเมินผล ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาจำนวน 11 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางและมีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจเทคนิคต่างๆในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.23$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของกรมวิชาการ ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประเมินผลทักษะทางดนตรี ($\bar{X} = 2.38$)

2. ครูที่มีวุฒิทางดนตรี

2.1 ด้านการศึกษาหลักสูตร ครูที่มีวุฒิทางดนตรีเห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 9 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ และเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไปครูไม่สามารถสอนให้ครบได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 2.90$) รองลงมาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ($\bar{X} = 2.77$) และขาดความรู้ความเข้าใจตามความคาดหวังของหลักสูตร ($\bar{X} = 2.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษาไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.27$)

2.2 ด้านเนื้อหาวิชา ครูที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ และเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมาคือ เนื้อหาที่กำหนดในรายวิชาศิลปะกับชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ($\bar{X} = 2.95$) และกำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 2.00$)

2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูที่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้ง 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อ และเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน ($\bar{X} = 2.81$) รองลงมาคือ การทำแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ ($\bar{X} = 2.77$) และการทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X} = 2.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.27$)

2.4 ด้านวัดผลประเมินผล ครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้ง 12 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางเพียง 2 ข้อ และเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยจำนวน 10 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 2.59$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆในการประเมินผล ($\bar{X} = 2.54$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของกรมวิชาการ ($\bar{X} = 2.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 1.86$)

3. ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี

3.1 ด้านการศึกษาหลักสูตร ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้ง 9 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ไม่สามารถนำเนื้อหาจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้ละเอียดพอ ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไปครูไม่สามารถสอนให้ครบได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.25$) และหลักสูตรไม่มีคำแนะนำการเตรียมเด็ก เตรียมครูก่อนทำการสอน ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 3.37$)

3.2 ด้านเนื้อหาวิชา ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ และเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือเวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.25$) และเนื้อหาที่กำหนดในรายวิชาศิลปะกับชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 3.37$)

3.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 8 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจในการเลือกกระบวนการที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$) และการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านดนตรี ($\bar{X} = 3.25$)

3.4 ด้านวัดผลประเมินผล ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั้ง 12 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 9 ข้อ และเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเพียง 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.87$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของกรมวิชาการ ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินความรู้ก่อนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.75$)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทัศนะของครูที่มีวุฒิทางคณิตกับครูไม่มีวุฒิทางคณิต แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 4.1 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคณิตกับครูไม่มีวุฒิทางคณิต

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคณิตกับครูไม่มีวุฒิทางคณิต

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางคณิต		ไม่มีวุฒิทาง คณิต		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านบุคลากร	3.80	0.46	2.06	0.58	0.034*
2.	ด้านสถานที่	3.67	0.44	2.12	0.54	0.048*
3.	ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.31	0.43	3.34	0.50	0.017*
4.	ด้านคู่มือครู	4.06	0.36	3.16	0.55	0.038*
โดยภาพรวม		3.96	0.42	2.67	0.54	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ครูที่มีวุฒิทางคณิตเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านคู่มือครู มีความเหมาะสมมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางดนตรีกับครูไม่มีวุฒิทางดนตรี รายข้อ

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบุคลากร						
1.	บุคลากรที่สอนวิชาดนตรีศึกษามีเพียงพอ	3.90	0.29	1.62	1.00	0.025*
2.	บุคลากรได้รับการศึกษาอบรม ประชุมสัมมนาอยู่เสมอ	3.22	0.43	1.50	0.53	0.018*
3.	มีการจัดหาอัตราครูที่มีวุฒิเฉพาะทางดนตรีมาทำการสอน	3.63	0.49	1.75	0.46	0.027*
4.	มีการเชิญวิทยากรด้านดนตรีในท้องถิ่นมาให้ความรู้	3.13	0.35	2.25	0.46	0.033*
5.	บุคลากรมีความชำนาญในการสอนวิชาดนตรีไทย	3.50	0.51	1.87	0.64	0.021*
6.	บุคลากรมีความชำนาญในการสอนวิชาดนตรีสากล	4.27	0.46	2.50	0.53	0.045*
7.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการซ่อมแซมเครื่องดนตรีทั้งไทยและสากล	3.72	0.46	2.00	0.53	0.017*
8.	บุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น	4.22	0.61	2.62	0.52	0.008*
9.	บุคลากรมีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรีทุกประเภท	4.09	0.53	2.12	0.64	0.015*
10.	บุคลากรมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย	4.36	0.49	2.37	0.52	0.009*

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านสถานที่						
11.	มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพียงพอ	3.86	0.35	2.25	0.46	0.013*
12.	มีการแบ่งห้องเป็นห้องฝึกซ้อมและ ห้องเรียนโดยเฉพาะ	3.63	0.49	2.12	0.64	0.003*
13.	มีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรีสากลเป็น เอกเทศ	3.54	0.50	2.00	0.53	0.046*
ด้านวัสดุอุปกรณ์						
14.	เครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลมีไม่ เพียงพอ	4.22	0.42	3.50	0.53	0.024*
15.	ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องเล่นบันทึกเทปเสียง/วิทยุ	4.31	0.47	3.37	0.51	0.005*
16.	ขาดแคลนโน้ตเพลง บทเพลงและ แบบฝึกหัด	4.09	0.29	3.25	0.46	0.022*
17.	มีเครื่องดนตรีที่ชำรุดไม่ได้รับการ ซ่อมแซม	4.45	0.50	3.00	0.53	0.008*
18.	ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ	4.50	0.51	3.62	0.51	0.031*

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้าน ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคู่มือครู						
19.	มีการจัดทำคู่มือ เอกสารแนะนำการ ปฏิบัติการสอนด้านดนตรี	4.04	0.21	2.75	0.46	0.007*
20.	เนื้อหาที่นำมาสอนไม่ยึดคู่มือครูเป็น หลัก	3.86	0.35	3.12	0.83	0.042*
21.	เนื้อหาในคู่มือครูไม่เหมาะสมกับสภาพ โรงเรียน	4.09	0.29	3.25	0.46	0.036*
22.	คำแนะนำในคู่มือแต่ละเล่มไม่ สอดคล้องกัน	3.81	0.39	3.00	0.53	0.045*
23.	จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญศึกษา(เดิม) จัดให้มีไม่เพียงพอ	4.59	0.50	3.37	0.51	0.004*
24.	มีการจัดทำคู่มือรายวิชาศิลปะกับชีวิต เนื้อหาดนตรีศึกษา	4.00	0.43	3.50	0.53	0.028*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ครูที่มีวุฒิทางดนตรีเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายชื่อทั้งหมด คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านคู่มือครู มีความเหมาะสมมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4.2 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์กับครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์กับครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางคณิตศาสตร์		ไม่มีวุฒิทาง คณิตศาสตร์		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการศึกษาหลักสูตร	2.56	0.45	3.87	0.55	0.034*
2.	ด้านเนื้อหาวิชา	2.50	0.41	3.93	0.53	0.016*
3.	ด้านกระบวนการเรียนการสอน	2.58	0.46	3.68	0.53	0.027*
4.	ด้านวัดผลประเมินผล	2.18	0.42	3.37	0.48	0.043*
โดยภาพรวม		2.45	0.43	3.71	0.52	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผล มากกว่าครูที่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ระหว่างครูที่มีวุฒิทางคณิตกับครูที่ไม่มีวุฒิทางคณิตรายข้อ

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางคณิต		ไม่มีวุฒิทาง คณิต		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาหลักสูตร						
1.	ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างของหลักสูตรวิชาคณิต ศึกษา	2.77	0.42	3.62	0.51	0.042*
2.	ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ วิชาคณิตศึกษาไม่ชัดเจน	2.27	0.45	3.75	0.46	0.018*
3.	หลักสูตรไม่มีคำแนะนำการเตรียมเด็ก เตรียมครูก่อนทำการสอน	2.54	0.50	4.12	0.83	0.027*
4.	เนื้อหาวิชาคณิตศึกษาในหลักสูตรไม่ เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของ นักเรียน	2.68	0.47	3.87	0.64	0.033*
5.	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ครูไม่ สามารถสอนได้ภายในระยะเวลาที่ กำหนด	2.90	0.29	4.25	0.46	0.009*
6.	ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียน ตามความคาดหวังของหลักสูตร	2.72	0.45	3.50	0.53	0.044*
7.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ คำอธิบายรายวิชา	2.50	0.51	3.37	0.51	0.014*
8.	เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของวิชาคณิตศึกษา	2.31	0.47	4.00	0.53	0.007*

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาลัทธิศาสตร์(ต่อ)						
9.	ไม่สามารถนำเนื้อหาจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้ละเอียดพอ	2.40	0.50	4.37	0.51	0.022*
ด้านเนื้อหาวิชา						
10.	เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร	2.13	0.35	3.50	0.53	0.006*
11.	เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	2.00	0.43	3.37	0.51	0.013*
12.	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	2.27	0.45	3.87	0.35	0.037*
13.	กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน	2.63	0.49	4.50	0.53	0.029
14.	เวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา	3.04	0.57	4.25	0.46	0.035*
15.	เนื้อหาที่กำหนดในรายวิชาศิลปะกับชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้	2.95	0.21	4.12	0.83	0.042*
ด้านกระบวนการเรียนการสอน						
16.	การทำแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ	2.77	0.42	3.62	0.51	0.020*
17.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน	2.81	0.39	3.75	0.46	0.003*
18.	การทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	2.68	0.47	3.37	0.51	0.027*

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกระบวนการเรียนการสอน(ต่อ)						
19.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย	2.27	0.45	3.50	0.53	0.018*
20.	ความรู้ความเข้าใจในการเลือก กระบวนการที่เหมาะสมกับธรรมชาติ ของรายวิชา	2.50	0.51	4.12	0.64	0.001*
21.	การเรียนการสอนให้ครบทุกเนื้อหาวิชา ตามหลักสูตร	2.59	0.50	4.00	0.53	0.013*
22.	การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ด้านดนตรี	2.40	0.50	3.25	0.46	0.020*
23.	การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน กระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรม	2.63	0.49	3.87	0.64	0.047*
ด้านวัดผลและประเมินผล						
24.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผล ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร	2.59	0.50	3.87	0.35	0.019*
25.	ความสามารถในการออกข้อสอบให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	2.04	0.37	3.37	0.51	0.006*
26.	ความรู้ความเข้าใจในการสร้าง แบบทดสอบชนิดต่างๆ	1.95	0.37	3.50	0.53	0.040*

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	มีวุฒิทางดนตรี		ไม่มีวุฒิทาง ดนตรี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวัดผลและประเมินผล(ต่อ)						
27.	ขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ แบบทดสอบ	2.00	0.53	3.00	0.53	0.034*
28.	การประเมินความรู้ก่อนการเรียนการสอน	2.31	0.47	2.75	0.46	0.047*
29.	ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประเมินผล ทักษะทางดนตรี	1.90	0.29	2.87	0.64	0.039*
30.	ความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล การสอนซ่อมเสริม	2.22	0.42	3.12	0.35	0.002*
31.	ความรู้ความเข้าใจในการสร้าง เครื่องแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	1.86	0.35	3.25	0.46	0.017*
32.	การนำผลการประเมินไปใช้ในการ ปรับปรุงการสอนในรายวิชา	2.13	0.35	3.37	0.51	0.033*
33.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลตรงตามหลักสูตร	2.27	0.45	3.62	0.51	0.026*
34.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ของกรมวิชาการ	2.36	0.49	3.75	0.46	0.013*
35.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ในการประเมินผล	2.54	0.50	4.00	0.53	0.004*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายชื่อ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผลมากกว่าครูที่มีวุฒิทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจได้ทำการศึกษาสภาพการสอนวิชาคณิตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตสำหรับครูผู้สอนคณิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอน จำนวน 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 – 0.79 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอน จำนวน 35 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.48 – 0.83 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า t (t – distribution)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนคณิตศึกษา โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษา โดยรวมและรายด้านจำนวน 3 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านคู่มือครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยครูที่มีคุณวุฒิทางคณิตมีความคิดเห็นดังกล่าว โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางคณิตศึกษา มีความคิดเห็นดังกล่าว โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านบุคลากรและด้านสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
2. ครูผู้สอนคณิตศึกษา โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษา โดยรวมและทั้งรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยครูที่มีคุณวุฒิทางคณิตมีความคิดเห็นดังกล่าว โดยรวมและรายด้าน 2 ด้านมีปัญหาลู่อยู่ในระดับปานกลางคือด้านการศึกษา

หลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยด้านเนื้อหาวิชาและด้านวัดผลประเมินผลมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย ส่วนครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางดนตรีมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ใน ระดับมาก

3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ดนตรีศึกษา โดยรวมและทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านคู่มือ ครู มีความเหมาะสมมากกว่า แต่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ศึกษา โดยรวมและทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียน การสอนและด้านวัดผลประเมินผล น้อยกว่าครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี ประเด็นที่ควรแก่การอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาที่ค้นพบว่า ครูผู้สอนดนตรีศึกษา โดยรวมเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการ สอนวิชาดนตรีศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (เครือวัลย์ สุขเจริญ, 2537, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวมและรายด้านเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ต่อตัน ธารีเกษ, 2538, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการสอนวิชาศิลปะกับชีวิต ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในเขตการศึกษา 1 พบว่า โดยรวมครูผู้สอนมรสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้แสดงว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน เขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีทั้งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการด้าน บุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านคู่มือครูของผู้สอนดนตรีศึกษา อาทิเช่น ครูผู้สอน ไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน ขาดสื่อในการสอน สอนไม่ทันตามเนื้อหาแต่ละภาคเรียน สอนไม่ครบ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (ณรุทธิ์ สุทรจิตต์, 2538, น.77) ขาดงบประมาณสำหรับการผลิตวัสดุ อุปกรณ์ ขาดแหล่งความรู้และความยากในการสอนตามเนื้อหาที่หลากหลายทั้งเนื้อหาวิชาศิลปะ

ดนตรีและนาฏศิลป์ ซึ่งการที่ครูสอนไม่ตรงวิชาเอกทำให้ผู้เรียนขาดทักษะด้านดนตรีศึกษาและครูผู้สอนขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา (ต่อต้น ชีระเกษ, 2538, บทคัดย่อ) ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนเพราะแต่ละรายวิชาต้องจัดครูผู้สอนครบทั้ง 3 วิชาเอกซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนหลายแห่งมีครูที่มาสอนวิชาดนตรีศึกษาแต่ไม่ได้มีวุฒิทางดนตรีต้องใช้ครูวิชาอื่นสอนแทนนักเรียนจึงมีทักษะในการปฏิบัติดนตรีค่อนข้างน้อย กระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูจะให้นักเรียนฟังเทป คู่มือทัศนหรือฝึกเล่นเพียงขลุ่ยหรือเครื่องเคาะจังหวะง่ายๆทำให้นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานด้านดนตรีที่ดี นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนเพราะงบประมาณมีจำกัดและราคาเครื่องดนตรีค่อนข้างสูง จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีดังกล่าวที่เกิดขึ้นนั้นจึงส่งผลให้โดยรวมมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาที่พบว่า ครูผู้สอนดนตรีศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนวิชาดนตรีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ต่อต้น ชีระเกษ, 2538, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผลมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการศึกษาที่ปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผล ยังมีอุปสรรคบางประการที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนดนตรีศึกษาในแต่ละด้าน คือ

ด้านการศึกษาหลักสูตร มีอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาดนตรีไม่ชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและเนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาดนตรีศึกษา

ด้านเนื้อหาวิชา มีอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ ครูสอนเนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกันซึ่งยากต่อการจัดกิจกรรมหรือความถนัดของผู้สอน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน อุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนยังไม่ได้รับกระบวนการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน การทำแผนการสอนไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขาดความรู้ความเข้าใจ

การเลือกกระบวนการที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านดนตรีน้อยและขาดการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรม

ด้านการวัดผลประเมินผล อุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างแบบทดสอบชนิดต่างๆ มีการประเมินความรู้ก่อนการเรียนการสอนน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลทักษะทางดนตรีและครูไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอนในรายวิชา

3. จากผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างครูที่มีวุฒิทางดนตรีและไม่มีวุฒิทางดนตรี พบว่า

3.1 ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรี โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านคู่มือครู เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เหมาะสมมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลการศึกษาคัดคล้องกับ (เชษฐา ผาจันทร์, 2541, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูที่มีวุฒิทางดนตรีมีสภาพปฏิบัติมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีได้ศึกษาในเชิงทฤษฎีและฝึกเล่นเครื่องดนตรีประเภทต่างๆจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จึงมีความรู้และทักษะทางดนตรีที่ดี สามารถเข้าใจสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาและนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางดนตรีได้ผ่านการศึกษาเทคนิคการสอนในหลายรูปแบบ มีหลักและวิธีการสอนที่มีระบบและเป็นไปตามขั้นตอนซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในดนตรีของผู้เรียนจากง่ายไปหายากอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่อง(ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2538, น.72-73) ตรงข้ามกับครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีที่จบสาขาวิชาอื่นๆ จึงมีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพหรือบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนดนตรีศึกษาน้อยกว่าครูที่มีวุฒิทางดนตรี

3.2 ผลการศึกษาที่พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวัดผลประเมินผล เห็นว่า มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษามากกว่าครูที่มีวุฒิทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(เชษฐา ผาจันทร์, 2541, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมและรายด้านของครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรีมีปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาชั้นมัศึกษามากกว่าครูที่มีวุฒิทางดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนสาเหตุที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิทางดนตรีมีทัศนคติที่ดีต่อด้านดนตรีและมีความเชื่อมั่นของตนเองในการสอนดนตรี มีกระบวนการสอนที่ดีและหลากหลาย โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการสอนที่ยึดกิจกรรมเป็นหลักมากกว่าการสอนที่ยึดเนื้อหาวิชาหรือผู้สอนเป็นนอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนพบว่าดนตรีเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความสุขสนาน ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของดนตรีและสามารถสอนทักษะดนตรีขั้นสูงได้ดีกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตต่างๆ ควรจัดสรรอัตราครูดนตรีศึกษาหรือครูวิชาการศึกษาแก่โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่ส่วนใหญ่จัดให้ครูสาขาวิชาอื่นสอนแทน

2. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์หรือทักษะแก่ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางดนตรี ทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ครูผู้สอนมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ เช่น ระดับชั้นเรียน ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การสอนและระดับการศึกษาของครูผู้สอน

2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณลักษณะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือครูผู้สอนดนตรีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาหรือสถาบันระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาที่มีครูผู้สอนดีเด่น หรือสถานศึกษาที่มีโครงการด้านดนตรีดีเด่น ทั้งนี้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมด้านดนตรีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับสถานศึกษาอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2531). **คู่มือการสอนวิชาศิลปะศึกษาและดนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2538). **แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2539). **แนวทางการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2540). **การวางแผนการเรียนการสอน สื่อและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- เครือวัลย์ สุขเจริญ. (2537). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.
ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.**
- นันทนา อุดมสินและเกื้อจิตต์ นิมทิน. (2538). **ปัญหาการสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ระดับ
มัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. ปริญญาณิพนธ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- ชวาล แพรัตกุล. (2530). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ. (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ : แพรวตอนุสรณ์
การพิมพ์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคนอื่นๆ. (2523). **สื่อการเรียนการสอน. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี
และสื่อการศึกษา เล่ม 1 หน่วยที่ 11 -15**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2534). **วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค. (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. สงขลา :
โครงการบริหารวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชื่น ศิลปะบรรเลงและลิขิต จินดาวัดน์. (2531). **ดนตรีไทยศึกษา**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เชษฐา ผาจันทร์ (2541). **ปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2535). **สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- (2537). **วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคคาย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2538). **พฤติกรรมการสอนดนตรี.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2539). **กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต่อต้าน วีระเกษ. (2526). **สภาพและปัญหาของการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. (2525). **ดนตรีไทยโครงสร้างอักษณศัพท์และสาระสังเขป.** กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- ทวีสิทธิ์ ไทรวิจิตร. (2532). **สังคีตนิยม.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2527). **การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภดล พูลสวัสดิ์. (2526). **สถานภาพครูดนตรีที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์และ ศรีสะเกษต้องการ. ปรินูญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- นืออน สนิทวงศ์และคนอื่นๆ. (2524). **นาฏศิลป์และดนตรีไทย.** กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด, นิภา ศรีไพโรจน์และนุชชานา ทองทวี. (2528). **การวัดประเมินผลทางการศึกษา. มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์.**
- ประดับ เรืองมาลัย. (2524). **หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ประทีป นกปี. (2530). **สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. ปรินูญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.**
- ประภาพร หารรัชคุณามัย. (2528). **ความนิยมในศิลปะวัฒนธรรมของนักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง ปีการศึกษา 2528. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). **การมัธยมศึกษา .** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ฉนศ.

- พรพิมล พงษ์สุวรรณ. (2531). **การพัฒนาและการบริหารหลักสูตร**. บุรีรัมย์: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสานใต้บุรีรัมย์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ปรีนแอนมีเดีย.
- พิชัย ปรัชญานุกรณ์. (2529). **สู่โลกดนตรี**. กรุงเทพฯ :หนึ่งเจ็ดการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2530). **คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. (2526). **หลักการศึกษ**. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์สุภา.
- มนตรี เข้มกสิกร. (2534). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับดนตรีไทย**. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ลออ การุณยะวานิช. (2527). **วิธีการสอนทั่วไป**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย โพธิทองคำ. (2530). **คู่มือดนตรี คอร์ดโครงสร้างและแบบฝึกหัด**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. (2526). **หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สังัด ภูเขาทอง . (2532). **ดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สังัด อุทรานนท์. (2532). **พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร ชันโต. (2536). **การพัฒนาหลักสูตรและระบบการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมนึก อุ่นแก้ว. (2538). **ทฤษฎีดนตรีแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุตรธานี : จุณบันพบลิขซึ่ง.
- สมพงษ์ สอนสุภาพ. (2532). **หลักการสอน เอกสารประกอบการสอน**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม.
- สายสุรีย์ จุติกุล. (2528). **การสอนดนตรี – นาฏศิลป์และการละครในโรงเรียน**. **ในจุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2538). **การพัฒนาประชากรด้วยการศึกษา**. **สารพัฒนาหลักสูตร**. 9(94), 43 – 45 . เมษายน.
- สุดใจ ทศพรและโชค เก่งเขตรกิจ. (2540). **ศิลปะกับชีวิต ศ 305**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมิตร คุณานุกร. (2540). **หลักสูตรและการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุรสิทธิ์ ปินะเล. (2536). **ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยแขนงดนตรี – นาฏศิลป์ของ**

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

อรรรรณ ขมวัฒนา,วันชัย ขมวัฒนาและกิตติกา ดั่งชนกานนท์. (2523). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชา**

ดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ส่วนกลาง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อุษา สบฤกษ์. (2536). **พฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์.** วิทยานิพนธ์

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Birch, Lawrence Wilton. (1969). **Factors Related to Difference in Classroom Teacher's**

Attitudes Toward Music. Dissertation Abstracts International. 5(30) : 1743 – A.

Breckleburst, Brain. (1971). **Response to Music : Principles of Music Education.** London :

Routledge and Kegal Payl.

Collier, James and other. (1967). **Teaching in the Modern Elementary School.**

New York : Macmillan Publishing.

Colvin, Edith Irene. (1992). **An Examination of Factors Which Associate with**

a Successful Outcome in Piano Lesson. Dissertatiom Abstracts Intertational. 52(7) :

2453 – A.

Flander, Ned A. (1971). **Analyzing Teaching Behavior.** Boston : Addison Wesley Publishing

Company.

Gamm, Alan Joseph. (1992). **The Identification and Measurment of Music Teaching**

Styles. Dissertation Abstracts International. 52(7). 2554 – A.

Hoffer, Charles R. (1976). **The Understanding of Music.** Los Angeles : Wadsworth

Company and Bemount.

King, Stephen Emmett. (1992). **The Relationship of Curriculum Reform to Participation**

in Secondary School Music classic in Virginia. Dissertation Abstracts International.

52(7). 2554 – A.

Ngamsit, Chaloeapol. (1980). **Attitude Survey of Thai Music Education Concerning**

Music Education in thailand. Dissertation Abstracts International. 9(74). 2180 – A.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- นามสกุล	นายสถิตย์ เสมมาใหญ่
วัน เดือน ปีเกิด	16 เมษายน 2525
สถานที่เกิด	อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ที่อยู่	148 ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา (สากล) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	ครูผู้สอน โรงเรียนวังไกลกังวล ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/ฉ.๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน

เนื่องด้วย นายศดิศย์ เสมาใหญ่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาศภาพ
การสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ คร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในหน่วยงานของท่าน
ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เรืองโชศรี)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๓๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๒๑๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายเอกสิทธิ์ สุจริตรัมย์

ถึงที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสถิตย์ เสมมาใหญ่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพ
การสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี เรืองไชยศรี

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๒๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖ ถนนอิสรภาพ แขวงทวีบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสาโรจน์ ทมอมทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสถิตย์ เตมาใหญ่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพ
การสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวณี เรืองไชยศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๒๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายปฏิภาณ จันทวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสถิตย์ เสมาใหญ่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ดนตรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพ
การสอนวิชาดนตรีศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยศ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวณ เวียงไยศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ตารางที่ 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนนิชาดนตรีศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1. ด้านบุคลากร		2. ด้านสถานที่		3. ด้านวัสดุอุปกรณ์		4. ด้านคู่มือครู	
1.	0.64	11.	0.68	14.	0.62	19.	0.62
2.	0.69	12.	0.70	15.	0.57	20.	0.56
3.	0.74	13.	0.65	16.	0.52	21.	0.58
4.	0.60			17.	0.64	22.	0.50
5.	0.66			18.	0.66	23.	0.69
6.	0.68					24.	0.57
7.	0.77						
8.	0.74						
9.	0.65						
10.	0.69						

* ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1. ด้านการศึกษา หลักสูตร		2. ด้านเนื้อหา		3. ด้านกระบวนการ เรียนการสอน		4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	
1.	0.45	10.	0.53	16.	0.73	24.	0.60
2.	0.66	11.	0.56	17.	0.56	25.	0.68
3.	0.60	12.	0.63	18.	0.60	26.	0.75
4.	0.57	13.	0.58	19.	0.73	27.	0.70
5.	0.62	14.	0.57	20.	0.73	28.	0.60
6.	0.46	15.	0.46	21.	0.75	29.	0.77
7.	0.50			22.	0.50	30.	0.74
8.	0.69			23.	0.65	31.	0.79
9.	0.64					32.	0.82
						33.	0.69
						34.	0.72
						35.	0.76

* ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา
เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียน.....จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

ยิ่งขึ้น

1. คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผลการตอบของท่านจะไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนและบุคคลอื่นแต่ประการใด
3. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ

ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีเป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

4. แบบสอบถามทั้ง 3 ตอนจะมีคำชี้แจงท่านกรุณาอ่านและทำความเข้าใจก่อนตอบ

คำถาม

ตอนที่ 1
รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

- โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่านเอง
- เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
  - อายุ.....ปี
  - วุฒิทางการศึกษา
( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี วิชาเอก.....วิชาโท.....
( ) ปริญญาตรี วิชาเอก.....วิชาโท.....
( ) สูงกว่าปริญญาตรี วิชาเอก.....วิชาโท.....
  - ประสบการณ์ในการสอน.....ปี
  - ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ที่ท่านสังกัดเพียง 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้)
( ) ภาษาไทย
( ) ภาษาอังกฤษ
( ) วิทยาศาสตร์
( ) คณิตศาสตร์
( ) ศิลปะ
( ) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
( ) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
( ) พลศึกษาและสุขศึกษา
  - ท่านเคยผ่านการสัมมนาการเรียนการสอนดนตรีหรือไม่
( ) เคยมีระยะเวลาการอบรมสัมมนา.....เดือน
( ) ไม่เคย โดยมีความรู้ทางดนตรีจากวิธี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) ศึกษาด้วยตนเอง
( ) ประสบการณ์จากการเป็นนักดนตรีอาชีพ
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
  - วุฒิทางดนตรี(ในระดับอนุปริญญาหรือตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป)
( ) มีวุฒิทางดนตรี ( ) ไม่มีวุฒิทางดนตรี

ตอนที่ 2

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่..... ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยสอบถาม 4 ด้าน คือ
  - 1.1 ด้านบุคลากรจำนวน 10 ข้อ
  - 1.2 ด้านสถานที่ จำนวน 3 ข้อ
  - 1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 5 ข้อ
  - 1.4 ด้านคู่มือครู จำนวน 6 ข้อ
2. โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนปัจจุบันที่ท่านกำลังปฏิบัติหน้าที่

ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านบุคลากร					
1	บุคลากรที่สอนวิชาดนตรีศึกษามีเพียงพอ					
2	บุคลากรได้รับการศึกษาอบรมประชุมสัมมนาอยู่เสมอ					
3	มีการจัดหาอัตราครูที่มีวุฒิเฉพาะทางดนตรีมาทำการสอน					
4	มีการเชิญวิทยากรด้านดนตรีในท้องถิ่นมาให้ความรู้					
5	บุคลากรมีความชำนาญในการสอนวิชาดนตรีไทย					
6	บุคลากรมีความชำนาญในการสอนวิชาดนตรีสากล					
7	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการซ่อมแซมเครื่องดนตรีทั้งไทยและสากล					
8	บุคลากรมีความอดทนในการฝึกซ้อมดนตรีให้แก่ตนเองและผู้อื่น					
9	บุคลากรมีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรีทุกประเภท					
10	บุคลากรมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย					
	ด้านสถานที่					
11	มีสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพียงพอ					
12	มีการแบ่งห้องเป็นห้องฝึกซ้อมและห้องเรียนโดยเฉพาะ					
13	มีการจัดห้องปฏิบัติการดนตรีสากลเป็นเอกเทศ					

ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวัสดุอุปกรณ์					
14	เครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลมีไม่เพียงพอ					
15	ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องเล่นบันทึกเทปเสียง/วิทยุ					
16	ขาดแคลนโน้ตเพลง บทเพลงและแบบฝึกหัด					
17	มีเครื่องดนตรีที่ชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซม					
18	ได้รับงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ					
	ด้านคู่มือครู					
19	มีการจัดทำคู่มือ เอกสารแนะนำการปฏิบัติการสอนด้านดนตรี					
20	เนื้อหาที่นำมาสอนไม่ยึดคู่มือครูเป็นหลัก					
21	เนื้อหาในคู่มือครูไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน					
22	คำแนะนำในคู่มือแต่ละเล่มไม่สอดคล้องกัน					
23	จำนวนคู่มือครูที่กรมสามัญศึกษา(เดิม)จัดให้มีไม่เพียงพอ					
24	มีการจัดทำคู่มือรายวิชาศิลปะกับชีวิตเนื้อหาดนตรีศึกษา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ตอนที่ 3

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นการสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยแบบสอบถามมี 4 ด้าน คือ
  - 1.1 ด้านการศึกษาหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ
  - 1.2 ด้านเนื้อหาวิชา จำนวน 6 ข้อ
  - 1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ
  - 1.4 ด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 12 ข้อ
2. โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนปัจจุบันที่ท่านกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่

ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการศึกษาหลักสูตร					
1	ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา					
2	ความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาไม่ชัดเจน					
3	หลักสูตรไม่มีคำแนะนำการเตรียมเด็ก เตรียมครูก่อนทำการสอน					
4	เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน					
5	หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ครูไม่สามารถสอนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด					
6	ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร					
7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา					
8	เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา					
9	ไม่สามารถนำเนื้อหาจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรให้ละเอียดพอ					
	ด้านเนื้อหาวิชา					
10	เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร					
11	เนื้อหาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา					

ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
13	กำหนดเนื้อหาวิชาศิลปะกับชีวิต (ทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์) ไว้ในเล่มเดียวกัน					
14	เวลาที่กำหนดให้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา					
15	เนื้อหาที่กำหนดในรายวิชาศิลปะกับชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้					
ด้านกระบวนการเรียนการสอน						
16	การทำแผนการสอนที่เน้นกระบวนการ					
17	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน					
18	การทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
19	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย					
20	ความรู้ความเข้าใจในการเลือกกระบวนการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชา					
21	การเรียนการสอนให้ครบทุกเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร					
22	การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านดนตรี					
23	การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรม					
ด้านการวัดผลประเมินผล						
24	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลประเมินผล การเรียนตามหลักสูตร					

ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25	ความสามารถในการออกข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
26	ความรู้ความเข้าใจในการสร้างแบบทดสอบชนิดต่างๆ					
27	ขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์แบบทดสอบ					
28	การประเมินความรู้ก่อนการเรียนการสอน					
29	ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประเมินผลทักษะทางดนตรี					
30	ความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม					
31	ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน					
32	การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอนในรายวิชา					
33	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตรงตามหลักสูตร					
34	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของกรมวิชาการ					
35	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆในการประเมินผล					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....